

Ladonja

VJERSKI INFORMATIVNO-KULTURNI LIST | 7/330 | GODINA XXXII | CIJENA 8 KN

SRPANJ 2013.



MIROSLAV BULEŠIĆ SVJEDOK VJERE



BEATIFIKACIJA MIROSLAVA BULEŠIĆA

PULA, 28. 9. 2013.

Cijenjeni čitatelji,

nadam se da će i u ovo vrijeme ljeta naći vremena prelistati srpanjski broj Landonje. Nastojimo i ovim brojem dati svoj doprinos pripremi za proslavu proglašenja blaženim Miroslava Bulešića od koje nas dijele dva mjeseca.

U našoj se biskupiji naziru aktivnosti svećenika i njihovih suradnika koji doprinose duhovnoj pripravi za taj važan događaj. Svakako vrijedi podsjetiti da smo svi pozvani promisliti o tome što učiniti da taj događaj ima utjecaja na naš život, sada i u budućnosti, kako sve to ne bismo doživljavali kao predstavu u kojoj smo gledatelji, već shvaćajući kako je to Božja milost koja se izljeva po tom događaju i koja obuhvaća živote sviju nas. U tome nastoji pomoći i ovaj broj Landonje.

Od prošloga broja do ovoga dogodio se ulazak naše zemlje u Europsku uniju koji smo svatko na svoj način doživjeli. S jedne strane sa zahvalnošću jer ulazimo u institucije Europe kojoj smo i do sada pripadali, a s druge strane s dozom neizvjesnosti što to zapravo znači za one koji se bore s mnogobrojnim krizama i problemima. Kako bilo da bilo, mi smo to uglavnom bučno i veselo proslavili. Svakako smo se potrudili da ne bi naši

europski sugrađani slučajno pomislili kako nam to nije draga, pa i stoga slavlje ima svoje opravdanje. Slavlja nam inače idu najbolje. U našoj sredini ima slavlja koja su se oduvijek slavila, a ima i onih koja su se tek nedavno počela slaviti. Svima je, međutim, zajedničko to da nas pjesmom, jelom i pićem okupljaju u velikom broju. Istini za volju, kada se radi o nekom vrijednom predavanju ili duhovnom susretu, ili liturgijskom slavlju, puno nas je manje.

Slušajući razne govore prigodom ulaska naše domovine u Europsku uniju, mogao se steći dojam da je predvorje raja i da će se svi naši problemi sami po sebi riješiti. Svesni smo da to nije baš tako i da ćemo se i dalje morati nositi sa svim svojim mukama i životnim neizvjesnostima.

Ipak, vjerujem da nam i danas, upravo ovom prigodom, može kao poticaj za razmišljanje poslužiti ona izuzetna Isusova prisposoba o soli. Govoreći učenicima o njihovoj zadaći u svijetu, poručuje im: „...vi ste sol zemlje.“ Isus dobro zna da sol daje okus jelu i da čuva namirnice od propadanja, ali sama za sebe nema pravi smisao, gotovo je nejestiva. Zar to nije važna poruka i nama


VILIM GRBAC

kao novoj članici Europske unije upravo sada kad smo ušli u zajedništvo europskih naroda? Pozvani smo dati okus već pomalo umornoj Europi, donoseći prave kršćanske vrijednosti. Imamo li snage doprinijeti tome da prave vrijednosti, kao što su dobro čovjeka, obitelj, opće dobro, ne propadaju, već da te vrijednosti uvijek budu na prvome mjestu? To bi značilo biti sol u novoj zajednici u koju smo zakoračili. Kao što ni sol nije svrha samo sebi, tako se ni kršćani ne bave sami sobom, već su pozvani svojim djelovanjem i primjerom oplemenjivati druge. Eto nam za to nove prilike.

Ako tako shvatimo svoj ulazak u novu zajednicu, onda je to najveća vrijednost kojom pridonosimo boljoj budućnosti kršćanske Europe.

Neka Bog pomogne i blagoslovi naš narod i narode Europe u zajedničkoj nam budućnosti, neka nam bude zagovornik naš uskoro novi blaženik Miroslav Bulešić!

IMPRESUM

Pokrenuo Antun Hek, od lipnja do listopada 1972. listić – prilog obiteljskog časopisa Kana, samostalno izlazi od Božića 1981.

Osnivač:

Biskupski ordinarijat Porečke i Pulske biskupije

Glavni urednik: Vilim Grbac

Zamjenik glavnog urednika: Željko Mrak

Uredništvo: Blaž Bošnjaković, Ana Cvitan, Vilim Grbac, Ilija Jakovljević, Tomislav Milohanić, Željko Mrak

Adresa uredništva:

Dobrilina 6, 52000 Pazin, tel: 052/624-863, ldonja@biskupija-porecko-pulska.hr

List izlazi 12 puta godišnje

Grafičko oblikovanje i priprema: David Ivić

Tisk/Nakladnik:

Josip Turčinović d.o.o., Pazin

Žiro račun: 2380006-1147003243

Devizni račun

ESB: CHR22 70010000-09166144

IBAN: HR7324020061100107336

UDK ISSN

282 : 379.8

ISSN 1330-5018

Naslovica: Ususret proglašenju Blaženim Miroslava Bulešića

EU je faktor stabilnosti za Hrvatsku

Zadarski nadbiskup Želimir Puljić, kao predsjednik HBK-a, sudjelovao je na svečanosti u Zagrebu povodom ulaska Hrvatske u EU te se izjasnio o značenju toga događaja za našu zemlju i narod. »Crkva to doživljava kao ostvarenje sna bl. Ivana Pavla II. koji je tome najviše doprinio iz svijeta Crkve, kao i političara katolika koji su taj proces počeli. Hrvatska država i narod kao aktivni članovi veće zajednice imaju šansu boriti se i izboriti za zajedničke programe«, kaže mons. Puljić. Istaže da hrvatske kao kulturne, političke i društvene narodne stvarnosti ne bi bilo da nije bilo Crkve. Crkva je sastavni dio njezina rasta, početka i hrvatskoga ponovnog osvajanja prostora slobode.

Afera oko uhidbenoga naloga

Mons. Puljić podsjeća da su hrvatski biskupi g. 2010. uputili pismo povodom pristupnih pregovora za ulazak Hrvatske u EU i ističe pozitivnost potrebnu podrške u europskoj asocijaciji. »Okvir ujedinjene Europe prisiljava narode da budu složni. Koliko toliko. Nije to lako. Ali ako su uspostavljena neka pravila, ako postoje zakoni i propisi koje svi moraju slijediti, to treba poštovati. Vodi se afera oko uhidbenoga naloga. Ali ako su se europski narodi složili da nema zaštićenih i da je svaka država dužna isporučiti ljudi, nema više azila jer si neke druge ideologije. To je pozitivno. Dakle, ne smije se više nitko nadati dobru ako je činio зло. U tom kontekstu Europa je dobra, kao organizacija, dobra je po zakonima, nekim usmjerenjima«, rekao je nadbiskup Puljić. Uniju smatra faktorom stabilnosti za hrvatsku zemlju koja je u povijesti preživjela

mnoga stradanja. »Gledajući pojedine narode u Europi, opaža se velika razlika između njih i Hrvatske. No drugi nisu ratovali sto godina, a Hrvatska je u samo pedeset godina proživjela tri velika rata. Druge zemlje nisu gubile ljudi, nisu se uništavale. Zemlje koje su bile poštene ratnih nevolja jesu u prednosti. Ako Europa pozivi još pedeset godina u miru, nisam pesimist. Ali pesimist sam ako se stavi naglasak samo na ekonomiju, a ne uzme čitav spektar ljudskoga života. I ako se stavi naglasak samo na tvornice. Ima i drugih sektora koje treba promicati. Netko treba zaustaviti odvlačenja ljudi s njihovih oranica, polja, mora. To nije budućnost Hrvatske. Treba strategija ravnomjernosti, zadržavanja ljudi na mjestima gdje jesu.«

Prešućene zasluge dr. Tuđmana

Nadbiskup ističe zasluge prvoga hrvatskog predsjednika dr. Franje Tuđmana koji nije spomenut na svečanosti ulaska Hrvatske u EU. »Žao mi je da se nije našlo prostora i vremena da ga se spomenе. On u nekim europskim političkim krugovima ne uživa neki ugled jer je stavio velik naglasak na narodnu slobodu, narodnu neovisnost. To mnogi nadrijeuropljani ne shvaćaju. Mi smo bili ugroženi. Mi bez slobode nismo mogli disati. Hvala Bogu da smo imali Tuđmana. Tu se neke stvari mijesaju. Postoji i neko izjednačavanje koja ide prema tome da se kaže kako su svi jednako krivi i jednako zaslužni. Ili nisu zaslužni; pa se stavlja na istu razinu i one koji su bili u drugim državama i drugim republikama Jugoslavije. To je loše, nije dobro, povijesno gledano«, upozorio je zadarski nadbiskup. (GK)

Car Konstantin i Milanski edikt

LUKA PRANJIĆ

Ove godine cijeli kršćanski svijet slavi znakovitu 1700. obljetnicu donošenja *Milanskog edikta* (313.). Prilika je to da se i mi pobliže upoznamo s likom i djelom cara Konstantina, odnosno sa sadržajem i značajem *Milanskoga edikta*. Važno je napomenuti da *Milanski edikt* možemo ispravno vrednovati jedino promatrajući njegov širi povjesni kontekst, imajući u vidu Galerijanov *Edikt o toleranciji* koji mu je prethodio, odnosno, *Solunski edikt* koji je uslijedio nakon njega.

Edikt o toleranciji – Nikomedija, 311.

Ovaj edikt donesen je odlukom cara Galerijana koji njime, *na korist i dobro Republike*, velikodušno nudi oprost kršćanima koji su, do tada, *ludošću obuzeti, sami sebi određivali zakone*. Budući da su mnogi *ustrajali u svojoj odluci da budu kršćani*, pretrpevši pritom znatne štete, Ediktom im je dopušteno *obnoviti svoje zajednice, samo da ne djeluju protiv zakona*. Galerijan zauzvrat od kršćana traži *da mole svoga Boga za njegovo dobro i dobro Republike, da se Republika posvuda očuva u spokoju*. Parafraza izvornog teksta jasno daje naslutiti da je ovaj edikt bio politički akt, prisilno donesen, koji za cilj ima samo jedno: poštivanje zakona, priznavanje legitimite vlasti te dobro Republike i Cara.

Milanski edikt 313.

Nakon što su se Konstantin i Licinije susreli u Milanu, zajednički donose ovaj edikt kao *zaklučak rasprave oko svega što je do javnog dobra i sigurnosti*. Ovaj edikt stavlja kršćanstvo u ravnopravan položaj s ostalim religijama i osigurava slobodu vjeroispovijesti uopće, *radi stabilnosti države i mira, da bi Božanstvo koje sjedi na nebu bilo dobrostivo carevima i svima koji su pod njihovom vlašću, u korist javnog dobra*. Kao i kod Galerijanova edikta, i ovdje su motivacija i cilj više nego jasni.

Solunski edikt 380.

Neki će reći da je tek ovaj edikt kršćanstvo nametnuo kao državnu religiju, što međutim nije posve točno. *Solunski edikt*, nakon što je kršćanstvo samo po sebi postalo najutjecajnijom religijom Carstva,



zahtijeva od svih carevih podanika da prihvate samo jedan modus isповijedanja kršćanske vjere, slijedeći vjerski nauk biskupa Aleksandrije u Rima. Ovim ediktom, po odluci cara Teodozija, kršćanstvo ne postaje državna religija, već trinitarni – nicejski oblik vjerovanja postaje jedini službeni način isповijedanja kršćanske vjere u Carstvu.

Posljedice za Crkvu

Spomenuti ukazi, a posebice *Milanski edikt*, zauvijek će promijeniti naličje Crkve i život kršćana. No ono što je doista označavalo pravu prekretnicu u povijesti Crkve, bilo je zapravo predsjedanje cara Konstantina *Nicejskim saborom* i njegova državno-crkvena politika. *Milanski edikt*, prvorazrednicivilizacijski akt jednog razboritog čovjeka, za posljedicu ima cvjetanje kršćanske civilizacije i kulture, slobodu evangelizacije, ali, s druge je strane, car Konstantin "razmazio" kršćane i "uhlebio" Crkvu.

Prepoznavši u kršćanstvu novu unificirajuću i kohezivnu snagu za svoje Carstvo, svima nam je, na neki način, učinio "medvjedu uslugu". Dajući biskupima političku i administrativnu moć, mnogi biskupi Istoka imali su u svojim rukama zapravo i sudsku i izvršnu vlast. Konstantin je uveo Crkvu u politiku i politiku u Crkvu. Neofiti su u prelasku na kršćanstvo vidjeli priliku osobne promocije i napredovanja u karijeri, skraćivanjem vremena katekumenata i masovnim uplivom "novopečenih" kršćana, kršćanstvo je gubilo svoju iskonsku snagu privlačnosti i "razvodnjavalo se". Protureakcija na tu novu stvarnost u kojoj se Crkva iznenada našla bio je *monaški pustinjački pokret*. On nije bio *fuga mundi* (bijeg od svijeta), već upravo bijeg od "Konstantinove Crkve", koja je mnogim starim kršćanima postala tuga. Nakon prvog Carigradskog sabora 381. godine, car Teodozije izdaje niz edikata u kojima nalaže spaljivanje arijanskih i drugih heretičkih knjiga, odnosno protjerivanje arianaca i konfiskaciju njihove imovine, isto tako, rušenje i zatvaranje poganskih hramova. U to je vrijeme agitacijom patrijarha Teofila Aleksandrijskog uništen veći dio slavne knjižnice u Aleksandriji,

budući da je ona bila mjesto poganskoga kulta. Nedugo zatim Ćiril Aleksandrijski tjera Židove iz Aleksandrije. Uslijed svega toga, u 4. stoljeću, događa se nevjerojatna stvar: kršćani od progonjenih postaju progonitelji.

Situacija danas

Svi znamo kako je teško nekomu nešto dati pa mu zatim to isto oduzeti. Crkva današnjice, iako se nalazi u posve drukčijem ambijentu sekularnog društva, "boluje" od "konstantinovskog kompleksa", smatrajući da država, zakoni i civilne institucije trebaju pomagati širenje vjere i omogućiti stabilnost kršćanske civilizacije. Voden tom plemenitom željom, žudimo za nekim novim "Konstantinom", ali pri tom zaboravljamo da je to naš posao, a ne posao onih koji će eventualno Crkvu uzeti pod svoju protekciju i patronat. Zaboravljamo da je kršćanstvo "blaga vijest" i "uljudna ponuda". Jedini način da stanemo na kraj vlastitom razočaranju, ogorčenju i rezignaciji u pogledu propadanja kršćanskih vrednota, urušavanja europskog kršćanskog identiteta, kulture i civilizacije, jest taj da uvidimo što je to iz čega izvire kršćanska kultura, književnost, umjetnost, kršćanski moral i civilizacija: to je kršćanska vjera! Na sve moguće načine i svim sredstvima nastojimo održati i spasiti od odumiranja ove, danas već, "relikte" kršćanske civilizacije, a zaboravljamo da treba oživjeti vjeru, kršćansku vjeru, od koje ove stvari crpe snagu i iz koje se radaju! Istina je ova: upravo je sekularno društvo optimalni ambijent za kršćanstvo i snažnu, odnosno svetu Crkvu! Jedino tako Crkva i kršćani postaju uistinu "sol zemlje", ono "malo kvasca" i "grad na gori". Zapamtimo: nije Edikt omogućio širenje kršćanstva, već upravo obratno: kršćanstvo koje se rapidnom brzinom širilo Imperijem i oduševljavalo mase, kao posljedicu je imalo Edikt! Ako bi me netko upitao da svojim riječima, u jednoj rečenici, kritički opisem mentalitet kršćana 21. stoljeća i njihov pogled na Crkvu, rekao bih da je on "u velikoj mjeri Konstantinov, pomalo Pavlov i premalo Isusov".

Djevičini roditelji

✉ NIKOLA MLADINEO

Dana 26. srpnja slavimo spomendan roditelja Blažene Djevice Marije: svetih Joakima i Ane. Makar su za većinu vjernika poznata njihova imena, uglavnom se o njihovu životu zna vrlo malo budući da kanonska evanđelja o njima ne govore. O Joakimu i Ani postoji apokrifno djelo nazvano Jakovljevo Protoevanđelje nastalo u II. – III. stoljeću. Ono na teološki način predstavlja Joakima i Anu kao jedne od niza starozavjetnih pravednika u čijem se životu ostvaruje Božji plan spasenja, i to približavajući se samom vrhuncu u rođenju Blažene Djevice Marije. Jakovljevo Protoevanđelje također sadrži i autentične povijesne informacije koje su bile sačuvane od strane judeokršćana, na poseban način Crkve Majke u Jeruzalemu.

Dan-danas postoji u Jeruzalemu kod Lavljih vrata crkva izgrađena na mjestu Marijina rođenja, odmah pokraj kupališta Bethesda. U Isusovo vrijeme u blizini su bila vrata kroz koja se ulazilo u Hram, a koja su se zvala Ovčja, po ovcama koje su tuda dovodili i odabirali za svakidašnje žrtve u Hramu. Joakim je bio jedan od tih "dobavljača ovaca" za Hram. Bio je bogat i posjedovao je mnoga stada, no on i njegova žena nisu imali djece te su zbog toga bili prezreni i izrugivani od svojih sugrađana. U jednom trenutku takvog

poniženja Joakim, očajan, napušta sve i odlazi u pustinju dok zabrinuta Ana upravlja Bogu usrdnu molitvu. U tom trenutku najdublje potištenosti, silaska u dubine ništavila, oboje bivaju posjećeni od anđela koji im navješta rođenje djevojčice koju će upoznati čitav svijet i koja će od rođenja na poseban način biti posvećena Gospodinu. Istog trena Joakim krene natrag kući, a njegova supruga mu pohrli ususret te se nađu kod vrata u Jeruzalemu, nazvanih Lijepa. Ovaj je susret čest ikonografski motiv za prikaz svetih Joakima i Ane.

Pošto se ispunio navještaj anđela i Marija bi rođena, njeni roditelji odluče da je čim poraste dovedu u Hram i posvete Gospodinu. I tako je od treće godine ona boravila u Hramu i zajedno s drugim djevojčicama sudjelovala u šivanju hramskog vela koji je zastirao Svetinju nad Svetnjama. Apokrif nadodaje da je Marija rasla u razumijevanju Božje Riječi i da se hranila kruhom koji su joj donosili anđeli. Makar ovo potonje ne mora biti povijesno točno, ipak nosi u sebi veliku teološku sintezu. Marija, izabrana da u sebi nosi utjelovljenog Boga Isusa Krista, poistovjećena je s Kovčegom Saveza i s Hramom. Ona je prije nego što će u svoje tijelo primiti Riječ postalu Tijelom, najprije u svome srcu prihvatiла Riječ Božju, kao kruh koji izlazi iz Božjih usta i kojim se hrane anđeli. Tako je ona u sebi pripremala tkanje novog Vela,

to jest Kristova tijela, po kojem će svi dobiti pristup u nebesku Svetinju nad Svetnjama, kako kaže Poslanica Hebrejima. Sve ovo Marija je mogla primiti u kući svetih Joakima i Ane slušajući od malena Toru i Proroke te upoznajući tako mesijanska obećanja koja će se u njoj i po njoj ispuniti. U ovome su nezamjenjivu ulogu imali njeni roditelji koji su joj kao pravi Izraelci mogli prenijeti vjeru otaca. To je jednostavan podsjetnik i nama da svaki kršćanski roditelj u svome djetetu promatra rast Boravišta Božjega i novog Hrama Duha Svetoga.

Zaključimo ovo kratko izlaganje o svetim Joakimu i Ani riječima koje im je u pohvalu izgovorio sv. Ivan Damascenski: "O precisti paru, Joakime i Ano! Vi opsluživaste čistoću koju propisuje naravni zakon i po Bogu postigoste što nadilazi narav: rodili ste svetu Bogorodicu koja ne pozna muža! Pobožno i sveto živeći u ljudskoj naravi rodili ste kćer koja nadilazi anđele i sada im je gospodarica. O najkrasnija i najmilija djevojko! O kćeri Adama i Majko Božja! Blaženi bokovi i utroba iz koje si niknula! Blažene ruke što su te nosile! Blažene usne kojima si dopustila da uživaju u čistim poljupcima, da bi u svemu uvijek njegovala djevičanstvo! Kliči Bogu, sva zemljo, pjevaj, poskakuj od veselja i kliči psalme! Podignite svoj glas, smjelo podignite – nemojte se bojati!"

Što je duhovna obnova

 JOSIP GRBAC

Tko bi pametan poricao važnost duhovne obnove, kako za svećenike, tako i za sve vjernike laike? Radi se o nekoliko dana kada se čovjek, pod duhovnim vodstvom nekoga, najčešće svećenika, posveti vlastitoj nutrini, stanju svoga duha, intenzitetu vlastite vjere, smislu svog života općenito, i tome slično. Svaki odgojni zavod u Crkvi predviđa, kao obvezu, takve dane duhovne obnove, pogotovo prije donošenja trajnih odluka o pristupanju svećeničkom ili redovničkom pozivu. Osim toga, oduvijek svećenici na župama organiziraju kako duhovne obnove, tako i tzv. pučke misije za sve vjernike. Čovjek jednostavno ne može živjeti kao da je na pokretnoj traci, bez prilike da siđe, stane, intenzivno pogleda u sebe i oko sebe.

Potreba tištine i sabranosti

Jedna je od bitnih dimenzija duhovne obnove element tištine i sabranosti. Isusovci predviđaju trajanje duhovnih vježbi od 30 dana, u kojima su pomno regulirani međusobni razgovori među sudionicima, korištenje radija, televizije i tiska, raznorazna druženja. Sve s ciljem da se čovjeku omogući jače bavljenje samim sobom. Gotovo je isključena bilo kakva masovnost, privilegiraju se manje skupine ljudi koji na takvim duhovnim obnovama sudjeluju s istim ili sličnim ciljem. Cilj je oplemeniti vlastitu osobu i vjeru novim iskustvima i sadržajima. Svaka pretjerana masovnost ili buka ne dopuštaju ostvarenje tog cilja. I sam Krist, prije svog trogodišnjeg javnog nastupa u kome je bilo masovnosti, buke, očekivanja sa svih strana, morao se povući u pustinju posve sam, gdje je jedino mogao stati pred ogledalo vlastitog poslanja.

Nenametljiv dar djelovanja Duha

Drugi važan element duhovne obnove jest otvorenost djelovanju Duha. Djelovanje Duha Božjega ne može se prisilno izazvati ili nametnuti. Ono je dar Božji. Od čovjeka se traži otvorenost i osluškivanje. Čovjek u sabranosti i tištini mora otvoriti vrata djelovanju Duha. U pravilu to djelovanje nije senzacionalno niti nametljivo, nije popraćeno vanjskim fizičkim pojавama. Upravo je za magiju, vračanje i čaranje karakteristično uvjerenje kako naše ljudske kretnje, same po sebi, izazivaju djelo-

vanje nekih duhova. Takav automatizam u kršćanskoj vjeri ne postoji. Sakramenti, kao vidljivi znaci djelovanja Duha, imaju svoje procedure i obrede, ali oni su više od toga. Sama vanjska procedura ne izaziva djelovanje Duha. Djelovanje Duha „izazvano“ je vjerom onoga tko prima sakrament. Zato sakramenti i jesu važan način djelovanja Duha. Njih ne može zamijeniti nikakva duhovna obnova ili nekakve alternativne ljudske geste, pokreti ili „obredi“.

Kvaliteta vjere

Važna je dimenzija u svemu tome i pitanje s kakvom vjerom netko želi djelovanje Duha, pa zato i pristupa sakramentima ili duhovnim obnovama. Ako netko veli kako se želi krstiti i krizmati jer misli samo na to kako će zbog toga u životu biti zdraviji ili imućniji, to je više magično poimanje vjere. Krist je ljude ozdravljao ako se prije toga uvjerio u kvalitetu vjere bolesnoga. Upravo zato on nije masovno ozdravljao niti su njegova ozdravljenja bila spektakularni čini. Cinio je to u jednom osobnom odnosu prema bolesniku. I, što je još važnije, sama čuda ozdravljenja nisu imala za cilj isključivo fizičku dobrobit bolesnoga, nego su trebala biti dokaz nadolaska Kraljevstva Božjega, pokazatelji da je Krist Sin Božji na zemlji. Možemo grubo reći da su ozdravljenja i sve manifestacije koje su eventualno pratile djelovanje Duha imale smisao ne samo u njima samima nego su bile u funkciji nečega važnijega, a to je duhovna dobrobit čovjeka i njegove vjere. Vjerovati samo „ako mi se to isplati“, to je magično vjerovanje, a ne istinska vjera.

Učinkovitost duhovnih obnova

Ako je tome tako, onda bi svaka duhovna obnova nužno moralna proizvesti dalekosežne učinke za sudionike. Čovjek, ako osjeti djelovanje Duha, ne može ostati „nedirnut“, ne može ostati potpuno isti kao što je bio prije. Naime, istinska duhovna obnova nema cilj u njoj samoj, ona cilja na poboljšanje kvalitete vjerskog života u zajednici koja se zove Crkva. Duh Božji ne zatvara čovjeka u njegovu intimu, bez obzira kako ona ugodna bila. Duh otvara čovjeka Kristovoj zajednici. To svaki svećenik očekuje kada organizira duhovne obnove ili pučke misije. I nekakvi se rezultati uvijek vide. Što je s rezultatima duhovnih



obnova koje se proteklih mjeseci događaju diljem Istre? Hoće li nakon njih imati više svjesnih i praktičnih vjernika? Hoće li pristup sakramentima biti masovniji? Hoće li nam crkve biti punije? Ako se to ne dogodi, onda se sve svodi na individualno zadovoljavanje nekih vlastitih interesa, na korištenje vjere samo za ovozemne ciljeve i dobrobiti. A to više nije kršćanska vjera. Takve masovne manifestacije možemo zvati svakojako, molitvenim skupovima, seminarima, vjerničkim okupljanjima, ali ne istinskim kršćanskim duhovnim obnovama.

A što radi Crkva?

Čudno je kako se Krist nije sjedio u nekoliko navrata svoje suvremenike okupiti u nekom ondašnjem amfiteatru i tako jednom zauvijek riješiti problem njihovih bolesti, potreba, strahova i sumnji. Možda nije imao medijskih pokrovitelja ili nije znao uz takva događanja upriličiti nekakve druge atraktivne sadržaje. Učinio je nešto puno više. Osnovao je Crkvu koja ne može gledati samo na masovnost ili trenutne ugodnosti vjernika. Ona ne može samo udovoljavati trenutnim psihološkim potrebama ljudi, mora misliti na dugoročnu kvalitetu vjere kod svakoga vjernika. To je izuzetno zahtjevno. Zato Crkva ne teži tome da bude „atraktivna“. Ona to i ne može biti. I Krist je mogao, da je htio, kod svojih suvremenika biti puno atraktivniji. Usaporedivati djelovanje Crkve s takvim okupljanjima, nema smisla. Crkva iza sebe ima dugu povijest. Za sve ostalo vrijedi onaj izričaj mudrog Gamaliela (Dj 5, 38-39): „Ako je to djelo od ljudi, propast će; ako li je pak od Boga, nećete ga moći uništiti.“

Svečana predaja vodnjanskih relikvija u Krfu

KRF U nedjelju 9. lipnja vodnjansko je izaslanstvo: župnik Marijan Jelenić, gradonačelnik Klaudio Vitasović, pročelnik njegova ureda Filip Macan i fotograf Danilo Dragosavac, nazočilo svečanoj predaji relikvija sv. Barbara (9. st.) pravoslavnoj parohiji Potamos na periferiji Krfa. Te su relikvije bile izručene katoličko-pravoslavnom izaslanstvu 3. veljače ove godine u Vodnjanu kako bi se u Grčkoj izradio dragocjeni relikvijar. Tog je dana Potamos slavio blagan Madonna di Posiana – Majke Božje, koju nose ulicama grada. Prvi je riječ uzeo pravoslavni metropolita Njegova Svetost Nektarios, onda katolički nadbiskup kapucin mons. Joannis Spiteris. Oba su isticala povjesnu važnost dodjele relikvija i zahvalnost župi Vodnjan. Gradonačelnik Vitasović je predstavio Vodnjan, a Marijan Jelenić je uz iskazanu radost poželio „da ova ekumenska gesta, uz odobrenje Kongregacije za slučajevе svetih, Katoličke Crkve Pravoslavnoj, bude poziv svim vjernicima u trojedinog Boga, kao i svim ljudima dobre volje na slogu i jedinstvo jer je to preduvjet za izlazak iz suvremene krize koja potresa svijet.“

Župnik je uz relikvije darovao parohiji Potamos i listinu iz 1617. godine u kojoj se opisuje prijenos tijela sv. Barbara i svetog Pavla, carigradskog nadbiskupa u Veneciji, iz jedne u drugu crkvu zbog restauracije crkve i podizanja veličanstvenih oltara njima u čast, čemu je tada nazočilo šest biskupa s njihovim kaptolima, sav kler i sva mletačka javnost. Izručio je i pismo porečko-pulskog biskupa mons. Dražena Kutleša za poglavare objiju Crkava. Gradonačelnik je poklonio preslik Statuta Vodnjana iz 1492. Predaju relikvija iz ruku katoličkog nadbiskupa pravoslavnom metropolitu mnoštvo je pozdravilo burnim pljeskom. Zatim je okičenim ulicama, posipanim cvijećem i lovoriom, krenula veličanstvena procesija s tisućama ljudi u kojoj se pod baldahinom nosi srebrni lik Majke Božje i svetog Nikole. Procesija je krenula sa svim crkvenim dekorom, svećenstvom, praćena s više gradskih zbo-



rova, folklorom, raznim udrugama u narodnim nošnjama i odorama. Prozori su bili okičeni cvijećem i dragocjenim platnima. Izaslanstvo je svugdje primljeno vrlo gostoljubivo, s velikom zahvalnošću, isto tako u gradskoj upravi i kod gradonačelnika g. Joannisa Trepeklisa gdje su također izmijenjeni prigodni darovi. Sve je popraćeno vrlo pozitivnim komentarima u lokalnim medijima.

Prevoditelj je na grčki bio Atenjanin don Mario Rigos, dijecezanski svećenik Krfske nadbiskupije, znalač europskih jezika, student više europskih sveučilišta i trostruki doktor. Nadbiskupija se po dužini stere na 1200 km, ima 4000 vjernika i svega 12 katoličkih svećenika. U Grčkoj prevladavaju pravoslavci, ima oko 200.000 muslimana, oko 30.000 Židova i oko 350.000 katolika. Svećenici su državni činovnici, matičari s plaćom, osim katoličkih koji nemaju nikavih prava. Crkva na prihode plaća 48,6% poreza. Katolička je katedrala u Krfu sv. Jakova i sv. Kristofora iz 1670. u II. svjetskom ratu bila bombardirana.

Novu, skromnu i malenu izgradila je Sveti Stolica. Najstarija je crkva iz 4. st. San Salvatore, nažalost, sa zidovima bez krova. Krfska je povijest s današnjih 350.000 žitelja slična povijesti naših obalnih gradova. Venecija je ondje gospodarila od 1200. do propasti 1797. Još su vidljive kule za obranu od Turaka i tragovi francuske i engleske okupacije. Prvi je upravitelj Grčke 1830. bio Giovanni Vittorio iz Kopra, njegova braća Agostiano i Vitorio ministri. Krf je vrlo razvijena turistička destinacija. Ima oko 900 velikih hotela i mnoštvo ugostiteljskih objekata. Sve ondje vrvi gostima, kao u Veneciji. Sleti dnevno i stotinu zrakoplova. Otok manje osjeća kruz od ostalog dijela Grčke. Ljudi se u novije vrijeme okreću i poljodjelstvu. Izaslanstvo je imalo u istoimenoj crkvi prigodu posjetiti i neraspadnuto tijelo svetog Spiridiona iz 3. st. kojeg godišnje posjeti više od milijun hodočasnika, ponajviše Rusa. (Marijan Jelenić)

Bezaki va Zagrebe

Uzvratni posjet žminjske župe i župnog zbora Hrvatskom seljačkom pjevačkom društvu Podgorac u Gračanima (Zagreb)



ZAGREB Žminjski župni zbor sv. Mihovila imao je još jedan u nizu uspješnih nastupa. Ovoga su puta bili gosti Hrvatskom seljačkom pjevačkom društvu Podgorac iz Gračana u Zagrebu. Bio je to uzvratni posjet tome društvu s dugom tradicijom. Društvo je osnovano daleke 1907. godine kao muški pjevački zbor, a s vremenom je raslo i razvilo se i tijekom čitavog svog vremena dugog djelovanja bilo čuvarem i prenositeljem tradicijskih vrijednosti i rasadnikom talenata. A sve je počelo, kako to obično biva, slučajno, jedan naš dragi Žminjac po supruzi gospodin Milivoj Prugovečki pozvao je svoje prijatelje u Žminj u zavičaj svoje supruge pa je pomislio kako bi bilo lijepo da nastupe u Žminju u crkvi. Poseban je to bio događaj za Žminjce kad su zvuci tamburice ispunili crkvu i njihova srca. Žminjski su zbor i njegove goste na ulazu u kompleks oko crkve sv. Franje Ksaverskog dočekali domaćini uz tople riječi dobrodošlice dopredsjednika Društva gospodina Zdravka Radića. Domaćini su Žminjce proveli kroz Ksaversku kalvariju na kojoj se održavaju korizmeni nedjeljni Križni putovi s mnoštvom vjernika. Kalvarija je obnavljana u nekoliko navrata, a današnji oblik projektirao je Ćiril Iveković. Posebnost je ovog Križnog puta da postaje prate povijesni put hrvatskog naroda. Uslijedio je kratak predah uz okrjeput prije svete mise koju je nadahnuto vodio njihov župnik fra Mirko Kralj. Naš

se zbor predstavio pjesmama iz staroslavenske *svete maše* Vinka Vodopivca, pjevali su *Svati Bože* i *S nama Bog* iz grkokatoličke liturgije, *Budi hvaljeno* i drugo s puno zanosa i umijeća, kao da se radi o profesionalnom zboru, a to su pljeskom obilato nagradili svi prisutni. Dirigentica je bila Aleksandra Orbanić, a pratnja Nela Božac.

Nakon mise uputili su se u Gračane gdje su razgledali društveni dom domaćina s bogatom zavičajnom zbirkom i vrijednim izlošcima koji više od riječi govore o životu njihovih predaka. Bogate nošnje, namještaj i brojni predmeti koji su se nekad koristili samo su dio onoga što se tamo može vidjeti. Uslijedio je ručak u tamošnjem domu uz zvuke tamburaša i odličnu atmosferu za koju su se pobrinuli domaćini. Nakon razmjene darova i riječi zahvale koje su uputili predsjednik Društva Marijan Sekula i voditelj žminjskog zbora Milan Galant, posjetili su Mirogoj kroz koji ih je vješto i duhovito pratio gospodin Boris Hus pokazujući nam znamenitosti toga mjesta. I na kraju još su kratko posjetili crkvu Sveta Mati Slobode na Jarunu. Kući su se vratili prepuni dojmova i hvale za domaćine koji su toliko truda uložili kako bi taj dan proveden s njima učinili što ljepšim. Hvala im na tome. /N. G./

Od Austro-Ugarske do Hrvatske i Europske unije

100 GODINA ŽIVOTA BENJAMINA FERDINANDA MRAKA (NANDA) IZ TRVIŽA

Ima 14 unuka i 19 praunuka koji mu redovito dolaze u posjete, osobito nedjeljom, blagdanom i rođendanima kad ih bude i pedesetak.

Tada svi zajedno, okupljeni oko stola svoga oca, nonića i pranonića, proživljavaju sreću i tugu na obiteljskom ognjištu u rodnom Trvižu.

Benjamin Ferdinand Mrak (Nando) rođen je 12. lipnja 1913. godine u Trvižu kao drugo od sedmoro djece u obitelji Antuna Mraka i Katarine r. Sironić. Čitav život živi i radi u Trvižu.

Najstarija od braće, sestra Zora, udala se u susjedi Katun Trviški. Nakon Nanda rodila se Marija koja kao časna Ferdinanda živi u samostanu u Ilirskoj Bistrici, zatim se rodio brat Rajmund koji je nestao u Drugom svjetskom ratu na ruskoj bojišnjici, sestra Anica koja je pripremajući se za vječne zavjete umrla u svojoj 16. godini života od tifusa, brat Antun koji je živio i osnovao obitelj u Trvižu te najmladi Elmo koji je nakon školovanja ostao u Rijeci gdje je osnovao obitelj. Još je živa sestra Marija te brat Elmo. Imao je i jednog polubrata Ve-

nacija čiji unuci i praunuci žive u Trvižu. Imao je i polusestru Rožu čija obitelj danas živi u Karojbi. Osnovnu školu završio je u Trvižu, kasnije upisuje srednju poljoprivrednu školu u Pazinu, ali zbog bolesti oca i smrti majke morao je preuzeti brigu o ocu, braćama i sestrama te prekida školovanje i vraća se u Trviž baviti se poljoprivredom i stočarstvom.

Pod talijanskom okupacijom dobrovoljno u večernjim satima u Čitalnici uči talijanski jezik, a sate mu je održavao prof. Balerin iz Splita kojeg se Nando rado prisjeća.

Godine 1933. godine odlazi u redovnu vojsku u Italiju iz koje biva i mobiliziran. Iz luke u Napulju odlazi na bojište u Afriku gdje sudjeluje u osvajanju Abisinije. U studenom 1936. godine враћa se kući. Međutim, biva ponovno mobiliziran od strane talijanske vojske u razdoblju od 1939. do 1941. godine (Francuska, Italija).

Potom 1941. godine dobiva tzv. *cartu agricolu* te dolazi iz San Rema u Trviž, misleći da je završio s ratom i vojskom.

Dana 22. veljače 1941. godine vjenčao se Slavom r. Sironić iz Trviža s kojom ima šestero djece. Godine 1942. godine rođena je prva kćer Marija Vlasta, zatim se 1943. godine rodila Božica.

Dana 19. ožujka 1944. godine njemački vojnici pokupili su kamionom Nan-



da zajedno s susjedima iz Trviža (Petar Zović, Martin Rotar i još dva sumještana iz Škopeta i Cvitanu) te su ih odveli u talijanski zatvor Coroneo u Trstu gdje je proveo 40 dana. Zatim su stočnim vagonima odvedeni preko Austrije u Bavarsku u logor NEUMARK smješten u šumi. Logor je vodio čovjek u civilu zvan Berge, a tumač-prevoditelj njemačkog jezika igrom slučaja bio je Josip Ladavac iz Trviža. Budući da je zbog neishranjenosti Nando dosegao svega 44 kilograma, stavili su ga u prostoriju u podrumu predodređenu za osobe kojima više nije bilo spasa niti je bilo od njih ikakve koristi, gdje su čekali smrt na način da ih nisu hranili. Međutim, od sigurne smrti spašava ga njegov susjed iz Trviža Josip Ladavac. Ladavac je svojim nadređenima objasnio kako je to dobar ra-





dnik i kako bi bilo najbolje da ga odvedu na obližnje obiteljsko imanje neka pomaže u poljoprivredi. Tako ga je gospodarica obitelji Franz Reminga, zvana Fani, kojoj su tri sina već bila na ratištu u Italiji i Rusiji, preuzeala i odvela u *karijoli* u selo Dernof na svoje imanje. Tu je Nando vodio brigu o velikom imanju s 14 krava i 6 volova. Prema Nandovu sjećanju, crkva evangelističke vjeroispovijesti bila je u drugom mjestu zvanom Egestof, gdje je s njihovim svećenikom pričao na talijanskom. Po usmenom nalogu američke policije ostaje kod navedene obitelji još 8-10 dana nakon američke kapitulacije te se nakon više od godine dana pješice vraća u Trviž u lipnju 1945. godine. Važno je napomenuti kako čitavo vrijeme njegova zatočeništva supruga Slava nije imala nikakve podatke o svom mužu te je po njegovu povratku doživjela veliki pozitivan šok za razliku od ostalih životnih muka koje su zajedno proživjeli.

Također, s nostalgijom se prisjeća dobrote susjeda Ladavca koji nije samo njemu spasio život, već i drugima. Prisjeća se kako je Ladavac bio pozvan od svog nadređenog po pitanju radi čega ne koristi pištolj. Ladavac je odgovorio: „Neki ovdje moji su susjedi, a ostale gledam kao da jesu, pa ne mogu.“ Na to mu je nadređeni ispružio ruku i rekao: „Svaka čast.“

Često spominje kako su dolaskom Amerikanaca sve zapovjednike u logoru zatočenici tukli, ali su zato Josipa Ladavca nosili na ramenima, o čemu govori veliko katoličko srce Trvižana u tuđini. Ladavac i Nando ostali su veliki prijatelji do smrti.

Po povratku iz rata Nando zajedno sa svojom suprugom nastavlja raditi na zemlji u Trvižu. Godine 1947. rodio se sin Ratko, 1951. kći Jasna te 1957. godine blizanke Marčela i Elizabeta.

Prisjeća se i dana komunizma te uvijek zna reći kako je zbog pismenosti i znanja talijanskog jezika bio pozvan u tadašnju

Općinu Pazin u službu višeg činovnika, međutim, vjere se nije mogao odreći u korist službe pa je radije ostao seljakom na zemlji. Godine 1953. prisilno je odveden u Vitez (BiH) gdje je boravo tri mjeseca i sudjelovao u izgradnji tvornice.

Nando danas slabije čuje i vidi, manje je pokretan, ali je u glavi jako bistar te se prisjeća teških dana u vojski, a najviše u logoru i rada u polju, ali i ljepših trenutaka, poput prodaje vina, žita i stoke. Dok su ga oči služile, kako je volio čitati, osobito Glas Koncila, Ladonju i Danicu. Nedjeljom je obavezno odlazio na svetu misu, a kasnije sa suprugom prati svetu misu putem malih ekrana. Cijenio je i iznimno poštivao svakog trviškog župnik, kao i sadašnjeg vlač. Žufića s kojim rado popriča o teškim trenucima prošlosti.

Zajedno sa svojom 93-godišnjom suprugom Slavom s kojom je 2013. godine proslavio 73 godine braka, živi u Trvižu s obitelji svoga sina Ratka. Svaki dan jede u isto vrijeme, tri puta dnevno, i to kuhanino, uz čašicu vina. Nikad se nije prejeo ni napio. Zna govoriti: *Vajka mora bit regulia*. Ima 14 unuka i 19 praunuka koji mu redovito dolaze u posjete, osobito nedjeljom, blagdanom i rođendanim kad ih bude i pedesetak. Tada svi zajedno, okupljeni oko stola svoga oca, nonića i pranonića,

proživljavaju sreću i tugu na obiteljskom ognjištu u rodnom Trvižu.

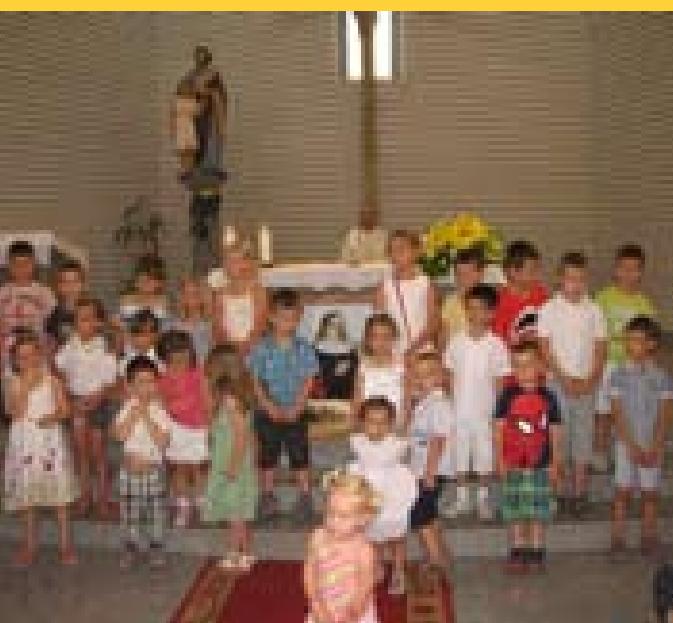
Napominje kako treba biti pošten, radišan i uvijek blizu Boga te nedeljom zna reći: *Ste bili poli maše? Hote, hote h maše dokle god morete.*

Isto tako jako mu je bitno školovanje te uvijek ponavlja svim unucima i praunucima: *Ku maj morete finite si škole*. Uvijek zna pitati: *Sinko, si fini školo, si u službe?*

Na dan njegova rođendana, točnije u subotu 15. lipnja, okupila su se braća, nećaci, djeca, unuci, praunuci i susjedi u župnoj crkvi Blažene Djevice Marije od Svetе Krunice, gdje je Nando kršten, pričešćen, krizman i vjenčan; tamo gdje je krstio, pričestio, krizmao i oženio svoju djecu. Svetu misnu slavlje u čast Majci Božjoj predvodio je vlač. Ante Žufić koji mu je čestitao i pozdravio ga te je sve prisutne upoznao s poviješću životnog hoda ovog stogodišnjaka i njegove supruge Slave. Svetu misu uveličana je pjevanjem njegova brata, djece, unuka i praunuka koji čine dio trviškog zbora, uz orguljsku pratnju praunuka Ivana. Zahvalili su Majci Božjoj i Bogu na daru života. Tada je uslijedilo veliko slavlje u dvorištu obiteljske kuće sa 150 uzvanika koje je plesom i pjesmom potrajalo do dugo u noć. Vidimo se u 101! (Agneza Kiković i Mirela Mrak)



Proslavljen blagdan bl. Marije Petković



PULA U utorak 9. srpnja u pulskoj župi sv. Josipa svečano je proslavljen blagdan bl. Marije od Propetog Petković. Misno slavlje predslavio je vlč. Joško Listeš, župnik župe Krista Spasitelja u pulskom naselju Veli vrh, u slavlju s domaćim župnikom vlč. Maksimilijanom Buždonom. Uz domaće župljane misi su nazočili vjernici iz više pulskih župa, a posebnu notu živosti dala su djeca iz vrtića *Marija Petković*, koja su na misi sudjelovala u pratinji časnih sestara, odgojiteljica i roditelja.

Pri završetku misnog slavlja djeca su održala kraći glazbeno-recitativni program, a svečanost je zaključena čašćenjem relikvija blažene Petković koje se čuvaju u toj crkvi. Ova župa na poseban način štuje blaženu Petković jer su sestre njezina Reda, pri svom prvom dolasku u Istru, najprije živjele i djelovale upravo ovdje, u župi sv. Josipa. Zbog te prvočne povezanosti, prilikom posvete nove župne crkve sv. Josipa, 2004. godine, u podnožje oltara položene su, uz moći sv. Maura i sv. Eleuterija, i moći blažene Marije od Propetog Isusa Petković. Časne sestre reda Družbe Kćeri Milosrđa koju je osnovala bl. Petković danas vode vrtić pri župi Krista Spasitelja, no svake se godine o blagdanu utemeljiteljice, okupe, zajedno s brojnim njezinim štovateljima, na proslavu njezina spomendana upravo u crkvi sv. Josipa. (G. K.)

Biskupijski susret ministranata



SVETVINČENAT U ponedjeljak 17. lipnja, u Svetvinčentu, rodnoj župi sluge Božjeg Miroslava Bulešića, održan je biskupijski susret ministranata. Prema riječima pročelnika dijecezanskog Vijeća za duhovna zvanja i ministrante, vlč. Rikarda Lekaja, koji je ujedno i župnik u Svetvinčentu, susret je organiziran "prigodno u znaku Godine vjere i beatifikacije sluge Božjeg Miroslava Bulešića". Sudjelovalo je oko 200 djece iz svih devet dekanata Porečke i Pulsko-biskupije.

Djeca su na početku okupljena u župnoj crkvi Navještenja BDM, gdje im je uvodnu riječ dobrodošlice uputio vlč. Lekaj te izrekao kratko razmišljanje o čitanju iz Matejeva evanđelja o Isusovu pozivu prvim apostolima na obali Galilejskog jezera. Vlč. Lekaj je stavio naglasak na prepoznavanje i ljepotu odazivanja Božjem pozivu.

Zatim je uslijedio rad po skupinama. Grupa pod nazivom „Emaus“, smještena u župnoj crkvi, imala je za temu život i lik sluge Božjeg Miroslava Bulešića, a grupa „Sv. Angela Merici“ bila je u svetvinčentskom Kaštelu Grimani-Morosini gdje im je č. s. Andrea iz reda Uršulikni govorila o redovničkom pozivu. Grupa „Galileja“ okupila se u crkvi sv. Vinka oko vlč. Marijana Lindića koji je uz osobno svjedočanstvo djeci priopovijedao o svećeničkom pozivu. Četvrta grupa imenom „Učenici“, zamišljena kao mala škola ministriranja, smještena je u prostoru Memorijalne zbirke Miroslav Bulešić, pod vodstvom vlč. Miroslawa Paraniaka. Svi su sudio-nici, izmjenjujući se, prošli sve četiri radionice. Djeca su zatim nastavila druženje zajedničkim ručkom u dvorištu Kaštela, a nakon toga brojnim sportskim aktivnostima u prostoru Žlinje iza Kaštela. (G. K.)

Proslava sv. Antuna Padovanskoga



Pulski samostan i župa sv. Antuna Padovanskog i ove su godine blagdan patrona proslavili sa šest blagdanskih misnih slavlja. Na sam blagdan svete mise bile su prijepodne u 7, 8, 9 i 10,30 sati, zatim u 17 sati sv. misa s blagoslovom djece i cvijeća koju je predvodio fra Božidar Šustić te naposljetku svećana večernja koncelebrirana sv. misa koju je predvodio mons. Dražen Kutleša, porečki i pulski ordinarij, uz koncelebraciju generalnog vikara mons. Vilima Grpca, gvardijana samostana p. Mate Trinajstića, župnika p. Tomislava Hrštića te drugih svećenika iz Dekanata.

„Danas, o blagdanu sv. Antuna, jednog od najčašćenijih svetaca u hrvatskome narodu, pokušajmo shvatiti što on svojim životom i djelovanjem može poručiti čovjeku današnjeg vremena“, istaknuo je Biskup u homiliji. Sv. Antun želi podsjetiti čovjeka da je hodočasnik na ovoj zemlji, ali povezano s time da to njegovo hodočašće ima jedan vrlo konkretni cilj – što vjernike nasljedovati Isusa Krista. Druga je velika poruka sv. Antuna čovjeku današnjice „ljubite jedni druge“, naime, naglasio je Biskup, temeljni je problem današnjeg društva i svih kriza koje ono prolazi upravo egoizam, slijedom kojeg neminovno najslabiji uvijek stradavaju. Sveti Antun može ljude poučiti u izgradnji pravilnog odnosa prema Isusu Kristu, kojega treba doživljavati kao prijatelja, kojeg se ne treba plašiti nego se iz ljubavi njemu prilagođavati. „Kakvog bi vjernika danas sv. Antun želio?“ zapitao se Biskup. Radosnog čovjeka koji vjeruje u Ljubav, i koji nikada, unatoč problemima, ne gubi nadu u život vječni. „Molimo, dakle, sv. Antuna da budemo radosni i sretni jer tužni i razočarani nikome nećemo pomoći“, zaključio je Biskup. Pulska se župa sv. Antuna Padovanskog na proslavu patrona, osim pobožnošću trinaest utoraka sv. Antunu, napose pripremila trodnevnom duhovnom obnovom koju je predvodio gostujući propovjednik fra Ivo Pavić. (L/G.K.)



Zlatna misa preč. Marijana Kancijanića

U subotu, 29. lipnja, o blagdanu sv. Petra i Pavla, preč. Marijan Kancijanić, kanonik pulskog Stolnog kaptola sv. Tome apostola, proslavio je u pazinskoj župnoj crkvi sv. Nikole svoj zlatni svećenički jubilej. Pored zlatomisnika u misnom slavlju koncelebrirali su generalni vikar Porečke i Puliske biskupije mons. Vilim Grbac, župnik domaćin pazinski dekan preč. Mladen Matika, te tridesetak svećenika.

Na život i plodno pastoralno djelovanje preč. Kancijanića u prigodnoj ho-miliji osvrnuo se dekan rovinjskog dekanata preč. Milan Zgrablić. Propovjednik je, osim aktivnostima prebogatog svečarovog životopisa, spomenuo i neko-liko osobnih sjećanja iz vremena kada je mons. Kancijanić kao župnik spremao njegovu generaciju krizmanika na sakrament potvrde, sa, kako je rekao, za to vrijeme modernim pedagoškim pomagalima i metodama, između ostalog, prisjetio se, i prikazivanjem filmova vjerske tematike. Imamo li i mi razloga slaviti u prigodi ovog svećeničkog jubileja, zapitao se propovjednik, naglasivši, nakon slavljenikovog životopisa, i značajke prevažne službe posvećivanja po sakramentima, kako su svi vjernici o jednom ovakvom jubileju pozvani sla-viti i zahvaljivati Bogu jer je svećenička služba upravo dar Crkvi, koja bez svećenika ne bi mogla postojati, zaključio je propovjednik. Na kraju misnog slavlja svečaru su srdačne čestitke uputili predstavnici župa gdje je tijekom svoje svećeničke službe djelovao, a u ime biskupije i ordinarija Dražena Kutleše, slavljeniku je, uz prigodnu medalju, čestitao generalni vikar mons. Grbac. Generalni vikar je naglasio kako ta medalja nije orden časti nego je prije svega znak zahvalnosti za mnoge službe koje je preč. Kancijanić obavljao, ali shvativši ih kao služenje a ne kao vladanje. Misli su nazoočile četiri sestre milosrdnice zajedno sa provincijalkom Danijelom Sinčić, jer slavljenikova sestra, č. Magdalena Kancijanić, koja također ove godine slavi 50 obljetnicu redovništva, redovnica toga reda, na službi u Biskupskom ordinarijatu u Poreču. Proslavi jubileja preč. Kancijanića nazoočio je još jedan ovogodišnji zlatomisnik, vlč. Atilije Nefat koji je zaređen istoga dana kad i preč. Kancijanić.

Svoje pisane čestitke svečaru su uputili biskupi u miru Antun Bogetić i Ivan Milovan. Uz ostale čestitare slavljeniku su sa prigodnim darom pristupili i članovi Pčelarskog društva Pazin čiji je preč. Kancijanić dugogodišnji član, te mu prigodno poželjeli „Medno, gospodine!“ Na kraju se je srdačnim zahvalama svima okupljenima, kao i svima koji su na bilo koji način sudjelovali u organizaciji svećane proslave, obratio i sam preč. Kancijanić. On se na poseban način zahvalio pjevačima pazinskog i staropazinskog zbora koji su ovu svečanost popratili lijepim prigodnim pjesmama koje su zdušno pjevali svi okupljeni. Svečanost je završena tradicionalnim oferom, ljudljenjem svečarovog mladomisničkog križa i podjelom spomen sličica. (G. K.)

Zlatomisnički jubilej Marijana Kancijanića

PRIPREMO ŽELJKO MRAK

Preč. Marijan Kancijanić rođen je 19. 02. 1937. godine nedaleko Tinjana u selu Peljaki u središnjoj Istri, a za svećenika je zaređen u pazinskoj crkvi sv. Nikole, 29. 06. 1963. godine. Osnovnu školu pohađao je u Zabrežanima, gimnaziju u Pazinskom sjemeništu, Visoku teološku školu također u Pazinu, te nastavio studij na Teologiji u Zagrebu. Kao mladomisniku povjerena mu je župa Lindar, a nakon toga je bio župnik u Pazinu, Starom Pazinu, Buzetu i Črnci, Marčani, Loberici, Kavranu, te od 2004. godine u župi Kaštelir i Labinci gdje i danas djeluje. Bio je prvi zatvorski kapelan u pulskome zatvoru. O blagdanu sv. Tome apostola 2004. godine uveden je u službu kanonika pulskog stolnog kaptola. Od 2004. do 2011. godine bio je generalni vikar biskupije. Preč. Kancijanić tijekom pola stoljeća svećeništva obnašao je mnoge službe, između ostalog bio je član Vijeća za duhovna zvanja i ministrante, Katehetskog vijeća, Svećeničkog vijeća, Zbora konzultatora, bio je predsjednik Školskog odbora

u Pazinskom sjemeništu, predavao je vjeronauk u osnovnim i srednjim školama, bio promotor permanentnog obrazovanja klera.

L: U ime uredništva iskrene čestitke na visokom jubileju, 50 godina svećeničkog poziva, služenju Bogu i vjerničkom puku! Kada ste odlučili postati svećenik?

Hvala na čestitkama. Odgoj u kršćanskoj obitelji i rast u sredini gdje se moli, gdje je vjera sastavni dio života i po kojoj se nastoji živjeti primarno su utjecali na moj izbor. Tu je u blizini bila i tetka Kata Zgrablić, mamićina sestra koja me dodatno u tome podržala. Jedan sam od osmero braće i sestara mojih roditelja Antona i Marije rođ. Zgrablić od kojih nas je još petero živih. Moja sestra čs. Magdalena Kancijanić ove godine isto slavi 50 obljetnicu redovništva.

L: Vaša prva župa bila je Lindar a zatim Sovinjak u Buzetskom dekanatu?

Točno. Tu sam napravio svoje prve svećeničke korake. Bilo je to vrijeme mojeg svećeničkog sazrijevanja, učenja,



pogrešaka. Današnji biskup u miru, mons. Bogetić, tada je bio svećenik u Pazinu. Družio sam se s njim i pružao pomoć u održavanju vjeronauka. Imao sam nešto i slobodnog vremena te mi je hobi bio pčelarstvo te sam se na sve moguće načine zauzimao za pčelare i to naše prijateljstvo i poštivanje traje do danas. Sovinjak je vrlo raspršena župa sa mnogo sela i zaseoka što je zahtijevalo puno pješačenja u obavljanju svećeničkih dužnosti. Bio sam mlad i ništa mi nije bilo teško, a tako nastojim živjeti i danas, svakako u skladu s godinama.

L: Vrijeme je to kad je stradao i Vaš brat Viktor Kancijanić?

To su bila olovna vremena za mene i moju obitelj. Brat, rođen 1945., pun domoljubnog zanosa, nakon studija teologije u Rijeci odlazi u Salzburg, Austriju na studij psihologije gdje se susreće s hrvatskim iseljenicima i priključuje grupi „Feniks“ koja želi podignuti ustanak za oslobođenje Hrvatske. Grupa je poznata i kao Bugojanska skupina jer ih jugoslavenske vlasti prvi put registriraju kod Bugojna i smrtno stradava na planini Raduša u Bosni i Hercegovini 1972. g. Slijedila je tortura sigurnosnog sustava bivše države. Pod stalnom sam prismotrom UDBE, kasnije sam doznao i ime čovjeka koji je bio zadužen za moje „ponašanje“. Višekratno sam bio na ispitivanjima koja su trajala po nekoliko sati. U tim mi je razgovorima nuđeno da budem suradnik, špijun u emigratskim krugovima



RAZGOVOR

i prokazujem Hrvate u iseljeništvu. Kako nije bilo potvrđnog odgovora slijedile su i sankcije tako da sam bio bez putovnice punih 13 godina. Putovnica mi je oduzeta u Pazinu 21.07.2013. i vraćena 09.10.1985. u Buzetu.

L: U Pazinu ste od 1972. do 1979., a do 1984. na Starom Pazinu?

Kao što je rečeno u prethodnom odgovoru te torture trajale su nekoliko godina ali moram naglasiti da su pod prizmotrom bili svi svećenici. Moralo se paziti što se propovijeda, s kim se družite, koje se aktivnosti poduzimaju. Vjernički je puk iskazivao neslaganje s vlašću i bio je privržen svećenicima. Ustrajno i strpljivo propovijedao sam kršćanske vrijednosti kroz tribine, razgovore, druženja i osobito na nedjeljnju i blagdanskim misama. Na misama je bilo puno ljudi i osjećalo se jedno zajedništvo u vjeri. Rad s djecom, propovjednicima, mnoge krizme i hodočašće kao pastoralno djelovanje obilježile su te godine. Trudio sam se temeljito pripremati propovijedi u veličanju Krista i kršćanskih vrednota i pisati ih u duhu hrvatskoga jezika. Vrlo sam dobro surađivao s mons. Ivanom Bartolićem. Uz materijalno obnavljanje sakralnih objekata važno mi je bilo izgrađivati živu Crkvu. Suradnja je bila izuzetno dobra i s fratrima, napose fra Alfonsom Orlićem. Organizirani su zaručnički tečajevi, **dani bolesnika**, organizirana su druženja mladih bračnih parova. Osjećalo se to razdoblje žive i zrele vjere.

L: Neovisnu Hrvatsku dočekali ste za župnikovanja u Buzetu?

Moja postaja nakon Pazina bila je župa Buzet gdje sam proveo 12 godina, od 1984. do 1996. Vrijeme je to prilagođavanja i Crkve u Hrvata za djelovanje u slobodnoj i suverenoj Hrvatskoj državi. Uvodi se vjeronauk kao izborni predmet u škole. Puno je posla za vjeroučitelje. Budući sam svoje dotadašnje svećeničko djelovanje dosta usmjerio, uz svakodnevne dužnosti, na rad s djecom radosno sam prihvatio svoje obaveze u osnovnoj školi i gimnaziji u Buzetu. 1995. doživio sam tešku prometnu nesreću, no hvala Bogu danas se dobro osjećam.

L: U Marčani ste od 1996. do 2004. i od tada u župama Kaštelir i Labinci?

Plodno vjerničko razdoblje ispunjeno mnogim hodočašćima. Radosno ispunjeno vrijeme u pripravama djece za pričest i krizme. Od 1984. do 2013. Evidentirano vodio sam 50-tak hodočašća u Domovini i inozemstvu. To je taj „hodočasnički pastoral“ koji me posebno veseli gdje se ozbiljnost vjere doživljava kroz molitvu, pjesmu u hodu, gdje se kroz smijeh osjeća ona vjernička povezanost. Posebno sam pono-



san na slavljenje sv. Mise u povodu Dana hrvatske državnosti 25. lipnja koje sam uveo u župe Marčana i Kaštelir i Labince. To je to svjedočenje žive vjere i ljubavi za Domovinu.

L: Od 01. srpnja 2013. Hrvatska je 28. članica Europske unije. Kako sačuvati svoj hrvatski identitet u toj europskoj zajednici naroda?

Isus je bio rodoljub, Alojzije Stepinac isto tako kao i mnogi drugi sveti lici. Prijeko je potrebno cijeniti i svjedočiti svoj identitet. Europska unija može imati svoj vijek trajanja, a biti čovjek određene nacije, u ovom slučaju Hrvat nadživljuje sve režime i zajednice država. Imali smo priliku svjedočiti raspadu bivše države jer sve što je na silu spojeno podložno je raspadu. Ono što nas istinski spaja je ljubav. Zato je ljubav prema Domovini nešto časno i sveto, a to je onda garancija očuvanja identiteta o kojem govorimo. Potvrdu zato nalazimo i u djelovanju naših hrvatskih istarskih prepo-

roditelja, počevši od biskupa Juraj Dobrile do mons. Bože Milanovića.

L: Veliki događaj za biskupiju Porečku i Pulsku kao i za cijelu Crkvu u Hrvata je proglašenje blaženim Miroslava Bulešića koje će se održati 28. rujna 2013. u pulskoj Areni?

Proglašenje još jednog u nizu hrvatskih blaženika uistinu je veliki događaj za Crkvu općenito, a svakako za nas jer ovaj suvremeni mučenik vjere (umro 1947.) pripada narodu koji na ovim prostorima živi punih 14. stoljeća. U pazinsko sjemenište došao sam 1949. i znam da se nije smjelo spominjati Miroslava Bulešića. Strogi represivni aparat komunističkih vlasti bio je na vrhuncu svoje moći te se i za bezazlene postupke završavalo u zatvoru a za neke druge gubila i glava. Novi blaženik je zato ideal, uzor i zaštitnik. Stoga je potrebito ražariti njegovu vjeru, život i više ga uprisutniti u svakodnevnom životu.



Pazin

ŽUPA SV. NIKOLE BISKUPA

 TOMISLAV MILOHANIĆ

Govoreći o odnosu tradicije i vjere, vlč. Matika zaključuje: „Današnji je vjernik jako izložen sekularizmu, ponudi svijeta. Mora u sebi biti vrlo čvrst što se tiče toga jer svijet udaljuje od Boga. A današnji čovjek, današnji vjernik, mora biti vrlo čvrst da zadrži onu pravu vjeru.“

Najstariji trag kršćanstva na ovom području benediktinska je opatija svetog Mihovila na Kamužbregu pokraj Pazina, utemeljena za franačke vladavine (VII./VIII. st.). Pazin se prvi put spominje u darovnici Otona II. iz 983. kao *castrum Pisinum*. Župa se prvi put spominje 1178. u buli pape Aleksandra III. kao *ecclesia de Pisino Minore*, a pazinska prepozitura 1276. godine, što je značilo da je bila nadređena župama Porečke biskupije. Od XII. stoljeća Pazin je središte Pazinske knežije, nad kojom su 1374. preuzeli vlast Habsburgovci. Do 1788. Pazin pripada biskupiji u Poreču, a otada biskupiji u Gradiški, do njezina ukinuća 1791. Od tada pa sve do 1977. pripada biskupiji u Trstu. Od 1947. župa je u sastavu pazinske Apostolske administrature, a bulom pape



Pavla VI. iz 1977. sjedinjena je s Porečkom biskupijom.

Župa je posjedovala Pazinske glagoljičke fragmente iz XIV. st. koji se danas čuvaju u HAZU-u u Zagrebu. Župni arhiv potječe iz 1684. (knjige) i 1544. (spisi), a dekanatski iz 1770. (knjige) i 1749. godine (spisi).

Današnja župa sv. Nikole Biskupa obuhvaća sljedeća naselja: Bertoši, Cekovica, Dubravica, Fatori, Hrestenica, Klemenčići, Kuhari, Matiči, Mečari, Miljavci, Pazin, Rijavac, Sirotići, Šermani, Vranići.

Sakralna zdanja i ustanove

Crkva sv. Nikole podignuta je 1266. Godine, o čemu svjedoči latinski natpis na glavnom pročelju. Oko 1470. godine u Pazin je pozvan slikar iz južnog Tirola koji je u ovom svetištu naslikao jedan od najvažnijih ciklusa istarskog kasnogotičkog zidnog slikarstva. Kao predložak poslužila mu je «Biblia pauperum». Unutrašnjost je izuzetno bogata freskama, s velikim brojem urezanih glagoljičkih inskripcija iz XVI. stoljeća. Crkva je zadnji put obnovljena 1984. godine. Sada crkva ima sedam oltara, a u podu crkve i na njezinu južnom zidu nalaze se nadgrobne ploče starih pazinskih uglednika i moćnika. Vrijedne primjere inventara predstavljaju orgulje iz 1780. godine, djelo poznatog graditelja Gaetana Callida. Orgulje su sada na popravku u Italiji kod majstora Zaninija. Crkva je pod zaštitom kao spomenik kulture, kao kulturno dobro. Posebnost je ta što

crkva posjeduje relikvije sv. Liberata koji se slavi zadnje nedjelje u četvrtom mjesecu kada na misi bude i blagoslov djece. Crkva svetog Antuna Opata blizu župne crkve prenamijenjena je u privatni stambeno-gospodarski prostor. Crkva svetog Mihovila Arhanđela na Kamužbregu jednobrodno je zdanje na čijem se mjestu nalazio istoimeni sakralni objekt koji je pripadao staroj benediktinskoj opatiji. Kalvarija je osmokutna građevina s postajama Križnog puta na usponu za Stari Pazin. Kapelica svete Marije Djevice u niši viteške dvorane pazinskog Kaštela datira u 1639. godinu. Crkva svetog Kuzme Mučenika na istoimenom brdu kod naselja Rimanići danas je u ruševinama. Kapelica Pazinskog kolegija – klasične gimnazije, posvećena sv. Josipu, sastavni je dio današnje srednje škole. Zvonik kod župne crkve, visok 45 metara, na pročelju sa satom i pazinskim grbom, podignut je 1705. godine. Franjevački samostan Pohodenja BDM utemeljen je 1481. godine bulom pape Siksta IV. U XVI. st. u njemu su djelovale bolnica, ljekarna i knjižnica, od 1781. do 1834. pučka škola, koju je polazio i Juraj Dobrilna, te od 1836. do 1873. kraljevska carska gimnazija. Ima iznimno vrijednu knjižnicu, samostansku kroniku i ciklus slika, a u blagovaonici su se u XIX. st. birali poslanici za Istarski sabor u Poreču. Pazinski kolegij – klasična gimnazija utemeljena je osobitim zauzimanjem mons. Antuna Heka koji je bio i njen prvi ravnatelj, a u župi se obljetnica njegove smrti svake godine na poseban način obilježava. U toj zgradi djelovalo je



“Krijesnice” vokalna skupina župe sv. Nikole



Biskupijsko sjemenište čiji je dugogodišnji ravnatelj bio dr. Božo Milanović, a podravnatelj sjemeništa bio je svojevremeno i mladi svećenik Miroslav Bulešić, mučenik za vjeru, čije uzdignuće na čast oltara uskoro očekujemo. U toj zgradi danas sjedište ima i Caritas Porečke i Pulsko biskupije koji je 1991. godine osnovao dijecezanski biskup s ciljem promicanja djelotvorne kršćanske ljubavi u župnim i dekanatskim zajednicama te sveukupnoj biskupijskoj zajednici.

Dva desetljeća djelovanja Udruge sv. Vinka Paulskog u župi

Udruga sv. Vinka Paulskog – Konferencija sv. Jurja Stari Pazin okuplja članove župa Pazin i Stari Pazin. Članovi su iz jedne i druge župe, a sjedište ima u Pazinu. Osnovana je pred 20 godina, a 22. lipnja ove godine svečano je proslavljenja visoka obljetnica. Treća su konferencija u Hrvatskoj, a iz Istre su zapravo potekle sve ostale konferencije (preko 40 u čitavoj Hrvatskoj). Udruga sv. Vinka Paulskog je katolička organizacija laika u koju se građani slobodno i dragovoljno udružuju zbog ostvarivanja vjerskih i karitativnih aktivnosti. Udruga se stavlja pod zaštitu sv. Vinka Paulskog, a nadahnjuje se njegovom mišlu i djelom, trudeći se da u duhu pravednosti i ljubavi, uz osobno zalaganje svojih članova, pruža olakšanje onima koji trpe. Osnivač je blaženi Frederik Ozanam (1813. – 1853.), apostol ljubavi, suprug i uzoran otac obitelji, izrazita osobnost katoličkog laikata XIX. stoljeća. Blaženim ga je proglašio Ivan Pavao II. u Parizu 1997. godine. Udruga u

župi Pazin jako je žarište molitve i akcije od samog početka djelovanja. Članovi Konferencije sastaju se u Franjevačkom samostanu, duhovnik im je o. Alfonso Orlić, a sadašnja predsjednica Branka Maslač. Gospođa Marija Herak, vrlo vrijedna, a samozatajna članica Udruge, upoznaje nas s aktivnostima. „Naši sastanci su svakih 15 dana; sastajemo se na našu molitvu, kratak nagovor i meditaciju o. Alfonsa, dogovaramo konkretne aktivnosti koje treba obaviti i na kraju opet slijedi molitva. Naše su djelatnosti uglavnom u vjerskom duhu, prvenstveno kao duhovna, ali i materijalna pomoć ljudima. Isto se tako inzistira na duhovnoj izgradnji članova Udruge. Tako ako se ide nekom težem bolesniku, preporuča se prije toga pomoliti za njega. Prakticira se da u posjet uvijek idu po dvije osobe. Naše su djelatnosti: posjet obiteljima, bolesnicima, posjet staračkim domovima, pogotovo je tu Brkač, pred Božić i Uskrs, a oni dođu k nama na Duhovski ponедjeljak. Povremeno idemo u Cenacolo, redovito u zatvor u Pulu, pred Uskrs i Božić (neki članovi), onda smo dosta angažirani za Dan bolesnika (Duhovski ponедjeljak) ovdje u Pazinu, hodočašće na Trsat. Za Gospo Lurdsku redovito posjećujemo bolesnike u stacionaru u Pazinu. Nekoliko puta bili smo kod naših svećenika u 'Betaniji'. Imamo oko 15 članova (desetak aktivnijih), ali imamo širi krug prijatelja sv. Vinka koji dođu u pomoć kada treba (prevesti nekoga, pratiti) i razni drugi ljudi koji nam pomažu (za pripremanje kolača i dr.). Mi smo kao jedna jezgrica koja okuplja i ostale. Što se tiče sredstava, nešto dobijemo od darovatelja, a ostalo skupljamo međusobno. Dobrovoljni prilog daju članovi. Kao grupica lijepo funkcioniramo, različiti su profili ljudi, i majke i none... Na proslavi 20 godina djelovanja bio je predsjednik Udruge za



Vič. Mladen Matika

cijelu Hrvatsku, i bili su članovi nekih konferencija na području naše biskupije. Naši župnici dodu nam pomoći kad treba. Pater Alfonso je duhovna strana, ovo materijalno prepusta nama. Specifični smo po tome što smo iz dviju župa. No, ne pomažemo samo ovim dvjema župama, nego gdje se ukaže potreba, onoliko koliko se može pomoći“, zaključuje Marija.

Caritas – djelotvorna ljubav

Mirjana Hrvatin, zamjenica voditeljice župnog Caritasa Ane Udovičić, kaže: „Mi se podudaramo i nadopunjujemo u aktivnostima s Udrugom sv. Vinka i dosta smo često u kontaktu. To je uvijek ljubav na djelu; tražiti i ispitivati potrebe unutar župe jer mi smo župni Caritas; ne idemo izvan župe. Ima desetak aktivnijih članova, a uvijek uskaču i drugi kad se ukažu razne potrebe. Informacija nam je jako bitna, da imamo u svakom dijelu grada i župe nekoga tko će nam reći i ukazati. Imamo u našoj župi do tridesetak obitelji kod kojih tijekom godine djelujemo. Većinu obitelji posjetimo oko Božića ili Uskrsa, a ima obitelji koje su u dosta velikim potrebama, u neimaštini i u duhovnim potrebama. Ima tu onih koji žive na rubu društva, od so-



Krizmanici 2011.

cijalne skrbi. Materijalno dobivamo jedino iz kasice, a ako je veća potreba, obratimo se Biskupijskom Caritasu. Trudimo se doći do koje kune, tako se u tu svrhu prodaje maslinove grančice za Cvjetnicu. Ako je moguće, napravimo nešto za Nedjelju Caritasa pa se stavi na stolić na dno crkve; nije prodaja u klasičnom smislu, nego da netko dadne svoj prilog uzevši prigodne uratke (andelići, ukrašene bočice, čestitke). Sve je na dobrovoljno, bez ograničenja. Materijalna strana nam je dosta slaba, ali se više temeljimo na duhovnoj strani jer su velike duhovne potrebe ljudi, a to sve potječe od obitelji. Kao da svemu služimo više nego dragome Bogu. Potrebno je veće zajedništvo u obiteljima. Mediji okupiraju, nemamo vremena jedan za drugoga. To je duhovno siromaštvo koje nas danas najviše uništava. Mi koji smo unutar Caritasa trudimo se crpiti snagu iz dnevne euharistije, koliko možemo trudimo se u molitvi. Svake godine većinom i ako je bilo kako moguće, najveći broj članova ide na duhovnu obnovu organiziranu od strane Biskupije. Tu je bitna duhovna izgradnja koju ćemo mi dobiti, da se trudimo tu ljubav pokazivati u obitelji, među bližnjima. Nekad je dovoljan i osmijeh koji tako čudesno djeluje, a mi ga često nemamo. Osmijeh, ljubav, pristupiti čovjeku ako vidiš da je u nekoj potrebi, naći vremena za tog čovjeka, što je danas najveći problem. Oduzeti si od nečega, uskratiti sebi i dati drugome, a kad tako napravimo, onda i mi duhovno dobivamo jako puno; svaka osoba koja je u potrebi nás duhovno obogati. To je jako bitno za sve nas. Jako se dobro nadopunjujemo, četiri-pet članova koji su u povjerenstvu i volonteri koji se po potrebi uključuju. Sve veće su svaki dan, uz duhovne, i materijalne potrebe. Jako teško ljudi žive, ostaju bez posla... Uvijek se dogovaramo sa župnikom. Ljudi nam dojave, župnik kad ide u posjet također ukaže na situaciju. Uvijek smo u kontaktu i s Udrugom sv. Vinka Paulskog, s Crvenim križem i Općinom.

Molitvena zajednica Milosrdnog Srca Isusova za duše u čistilištu

Tu u Pazinu već se dugo vremena nedjeljom moli Krunica za duše u čistilištu, a s. Paulina dok je bila na župi gorljivo je poticala molitvu. Na njen poticaj molilo se i četvrtkom. Plod je tih poticaja osnivanje Molitvene zajednice Milosrdnog Srca Isusova za duše u čistilištu, koja je službeno osnovana pred šest godina na svetkovinu Rođenja Ivana Krstitelja. Voditeljica ove molitvene zajednice Mirjana Hrvatin svjedoči da je bilo raznoraznih poticaja za okupljanje molitelja: „Ovo molimo u tri sata nedjeljom u crkvi u sat Božanskog Milosrđa. Ima nas tu do petnaestak (u pro-



Papinsko priznanje - g. Božo Jurman

sjeku desetak). Redovito se svake nedjelje okupljamo i molimo. Sat i pol molitve za duše u čistilištu, prikazano iz dubine srca.“

Neokatekumenski put u župi

Nezaobilazna činjenica u vjerskom životu župe jest djelovanje članova Neokatekumenskog puta. Oni su 'windows u windowsu', prozor u prozoru kojim se doseže dublje i dalje, kao živodajna voda tekućica koja snažno doprinosi živosti vjere u župi. Neokatekumenski je put otvoren prije 20 godina po odobrenju ondašnjeg župnika vlč. Marijana Pamića. On je prihvatio katehiste Stipu i Milevu iz Pule, koji su imali navještaje u župi na koje se okupljalo petnaestak vjernika. Među njima je od prvog dana bio i Marijan Obrovac sa suprugom Ljubicom. Zapaljena je tako iskra želje da se osnuje zajednica u župi Pazin. Marijan Obrovac, katehist i odgovoran danas za Prvu zajednicu u župi sv. Nikole, svjedoči da su im Stipe i Mileva bili svojevrsni krsni kumovi koji ih prate do današnjih dana. Već niz godina oko 50 ljudi okuplja se u tri zajednice: 1. i 2. u Pazinu i 3. na Starom Pazinu. Tijekom korizme svake godine održavaju se kateheze koje završavaju pred Cvjetnicu. Susreću se dva puta tjedno: srijedom je Slavlje Riječi (prije toga održavaju se pripreme po kućama) i subotom navečer Prva nedjeljna euharistija. Imaju svoje prezbiterije koji ih vodi: vlč. Geremija Massa za Prvu zajednicu i vlč. Maksimiljan Ferlin za Drugu i Treću. O djelovanju zajednica katehista Marijan kaže: „Svaka zajednica ima svoje etape puta; to su neizvjesnosti do kraja, i tako rastemo u vjeri. Druga su zajednica uglavnom mladi, i to djeca od Prve zajednice. Desetero mlađih iz te zajednice ide na svjetski susret mlađih sa Svetim

Ocem u Brazil. Skupljaju se kolekti (finansijska sredstva) za te mlade da bi mogli ići na susret s Papom. Veličanstveno iskustvo! Ima divnih plodova duhovnih zvanja! Imamo čak dva kandidata za svećeničko zvanje – jedan u Puli (Redemptoris Mater) i jedan u Varšavi, a treći ide na susret mlađih u Brazil te se priprema za ulazak u sjemenište.“ Marijan iznosi vlastito iskustvo pronalaska Puta. „Ja sam, takoreći, sve što je bilo dostupno u Crkvi, što je bilo ponuđeno (Djelo Marijino, Bračni susreti, molitvene zajednice...) prošao, zajedno sa svojom suprugom. Zašto nas je Bog zadržao ovdje? Zbog jedne konkretnosti. Divno bi bilo jedno vrijeme, a onda se čovjek udalji. Ovdje je živo življenje vjere. Netko tko te stalno prati. Imaš jedan kontinuitet i snažan osjećaj pripadnosti Crkvi. Bog nagrađuje i daje jednu milost na tom putu. Dolaskom našeg župnika vlč. Mladenu Matike nastavljena je dobra suradnja; on nas je velikodušno prihvatio, cijeni nas i poštije. U jednom smo zajedništву s njim, s Crkvom. Bog čini čuda kad se čovjek osloni na njega. Ništa se ne postiže brzo, preko noći. Zašto uvijek prijelazi i etape? Da dode vrijeme, da sazrijem za nova iskustva“, zaključuje Obrovac.

Župni zbor i Pazinske krijesnice

Župni zbor već 30 godina vodi Božo Jurman, koji je ujedno i orguljaš, a ove je godine nagrađen Papinim i župnim priznanjem. Po njegovim riječima, župni zbor djeluje od pamтивjeka. „Ja sam zbor preuzeo dolaskom vlč. Pamića 1981. Ima nas od 15 do 20 članova. Dosta je članova napustilo zbor, uglavnom zbog starosti. Nažalost i sada nam je prosjek godina dosta visok. Mlađi se teže uključuju. Aktivni smo, radimo. Sudjelujemo na svakoj ne-

djelnoj misi, ponekad i na drugim slavlji-ma: na Duhovski ponedjeljak kod fratara, kad župa ima hodočašće, za Bezgrješno. Idemo na dekanatske susrete. Vježbamo za vrijeme korizme i sad preko ljeta svaki četvrtak ili nedjeljom pola sata nakon mise održimo probe. Ja koncipiram koje pjesme, koje psalme, uvijek gledajući liturgiju. To je osnova za sve. Lijepo je. Hvala pjevačima, hvala svima. Stari zbor vapi za mladima da ih obnove", ističe Jurman. Nedjeljom imaju tri mise, dvije prijepodne, jednu navečer. Misu u devet što se tiče pjevanja animiraju Paula Jurman i Marina Marušić sa zborom mlađih Pazinske kriješnice. U 10,30 na misi pjeva crkveni župni zbor, a navečer misu animira skupina mlađih aktivista. Zbor mlađih Pazinske kriješnice redovito sudjeluje na festivalu Iskrica u Vodnjanu. U kategoriji poznatih skladbi u izvedbi župnih zborova, Kriješnice su ove godine bile drugonagrađene pjesmom "Znak pobjede". Tijekom godine u župi se održavaju dva koncerta, to su uskrsni i božićni koncert Mješovitog pjevačkog zbora Roženice i uskrsni koncert limene glazbe.

Zaključak župnika vlč. Mladena Matike

Nakon nadahnute sv. mise za Domovinu, s poticajnim i promišljenim zazivima i molitvama, održane navečer Dana državnosti u bogatom sakralnom zdanju župne crkve sv. Nikole u Pazinu, župnik vlč. Mladen Matika, sažeto i jezgrovito, zaključuje o životu vjere u ovoj župnoj zajednici. „Ova župa, ovaj grad ima jako važnu povijesnu ulogu. Svim zajednicama, dobrim suradnicima, a ima ih, trudimo se različitom djelatnošću privući ljudе, naviještati Riječ Božju. Imamo 25 do 30 čitača, imamo žene koje čiste crkvu, župni zbor, 10 – 12 ministranata, koji redovito dolaze; imamo godišnji susret ministranata na razini župe i godišnji susret na razini biskupije. Ima 7 vjeroučitelja u župi koji rade u trima školama: pazinskoj osnovnoj školi, gimnaziji i strukovnoj školi Jurja Dobrile i Pazinskom kolegiju. Oko 80% djece pohađa vjeronaute. Župni vjeronaute imam ja sa svojim suradnicima. Preko ljeta imamo organizirano dežurstvo u crkvi za goste. Imamo biblijsku grupu na kojoj se čita časoslov i na kojoj se razmatra nedjeljno evanđelje. To je molitveni susret koji se održava s ciljem molitve časoslova, približavanja časoslova i pripremanja za nedjeljnu misu. Održava se dva puta mjesečno. Župno pastoralno vijeće sastaje se većinom dva puta godišnje. Ove se godine renoviraju orgulje, prozori. Ministarstvo kulture sponzorira dvije oltarne slike, restauriraju se freske, svake godine jedan dio. To je prigoda da zahvalimo Ministarstvu kulture i Gradu Pazinu koji se brinu

i finansijski sudjeluju u tim projektima", poručuje pazinski župnik.

Crkvena statistika tijekom četiriju posljednjih godina (2009., 2010., 2011., 2012.) izgleda ovako: stanovnika u župi (oko 4500 u 850 obitelji); katolika u župi (oko 4100); krštenih (15, 27, 16, 29); vjenčanih parova (7, 9, 15, 11); crkveno pokopanih (33, 37, 30, 23); prvopričesnika (33, -, 23, 18); krizmnika (33, 32, 34, 31); polaznika vjeronauka (u školi oko 400, župni vjeronaute oko 105).

Osvrćući se na te podatke, župnik Matika zaključuje da gotovo svi pokazatelji imaju silaznu putanju, što je dobrim dijelom uvjetovano i gospodarskim čimbenicima. "Što se tiče župe, kako je gospodarstvo bilo jako, tako se i župa jako naselila, odnosno bila je perspektivna, s mlađim obiteljima, obitelji su se zadržavale. A kako je poslije 90-ih gospodarstvo palo i posustalo, onda se i mlađe obitelji raseljavaju i idu izvan Pazina stanovati i organizirati si život." Zaštitnik župe je sv. Nikola Biskup, ističe vlč. Matika. Međutim, više se nekako slavi 'Rim' (Porcijunkula), koji bude središte okupljanja, blagdan kada ljudi pozivaju svoju rodbinu, prijatelje. Možda pogoduje tomu što je 'Rim' u ljetnim mjesecima, a sv. Nikola u dvanaestom mjesecu. U crkvi na misijskom križu ubilježeno je da se svake desete godine održavaju misije. Godine 2014. na redu su sljedeće misije na koje se u župi već duhovno i molitveno pripremaju. Vlč. Matika običava otkada je pred tri godine došao na župu organizirati duhovnu obnovu, odnosno trodnevnicu uoči svetkovine Tijelova. Župa uobičajeno ima dva hodočašća godišnje, jedno hodočašće po izboru župnika i drugo je biskupijsko tradicionalno hodočašće na Trsat. Na ra-

zini grada imaju razne susrete. Barem dva puta godišnje, na Dan Grada i uoči Božića, primanje gradonačelnika za župnike. Iz gimnazije djeca i vjeroučitelji imaju susret i misu na početku školske godine u rujnu. Za blagdan patrona župe sv. Nikole Biskupa od prošle godine budu dvije mise: prije podne misa za školsku djecu, a uvečer na misi pjeva pazinski zbor Roženice. Franjevci Alfons Orlić i Job Mikolić imaju dvije mise nedjeljom u župnoj crkvi. Redovno je ovdje sv. misa zadušnica na obljetnici smrti mons. Antuna Heka, koji je bio prvi ravnatelj Kolegija i svestrana osoba, ostavivši iza sebe neizbrisiv trag. Još jedan velikan naše povijesti, dr. Božo Milanović, stanovao je u župnoj kući i tu djelovao. Nезаобилазно zrnce mozaika u župi je i Đorđe Jop, svojevrsni sakristan, koji već 50 godina sudjeluje i pomaže u raznim župnim aktivnostima. Za svetkovinu Sv. Petra i Pavla, 29. 6., upriličeno je ovdje zlatomisničko slavlje preč. Marijana Kancijanića koji je tu djelovao niz godina. Izmijenila se tu plejada vrijednih svećenika – mons. Karlo Gregorović (1920. – 1950.), vlč. Leopold Jurca (1950. – 1960.), potom mons. Antun Bogetic, mons. Ivan Bartolić i preč. Marijan Kancijanić, vlč. Marijan Pamić koji je tu službovao 28 godina te sadašnji župnik vlč. Mladen Matika, došavši na župu pred tri godine. Govoreći o odnosu tradicije i vjere, vlč. Matika zaključuje: „Današnji vjernik kako je izložen sekularizmu, ponudi svijetu. Mora u sebi biti vrlo čvrst što se tiče toga jer svijet udaljuje od Boga. A današnji čovjek, današnji vjernik, mora biti vrlo čvrst da zadrži onu pravu vjeru.“



Sv. Toma zaštitnik Pulske biskupije



PULA U srijedu 3. srpnja u pulskoj je katedrali Uznesenja BDM svečanim večernjim biskupskim misnim slavlјem proslavljen blagdan sv. Tome apostola, zaštitnika Pulske biskupije. Misno slavlje predstavljao je ordinarij Porečke i Pulske biskupije mons. Dražen Kutleša, a concelebrirali su generalni vikar mons. Vilim Grbac, kanonici pulskog prvostolnog kaptola sv. Tome Apostola mons. prelat Vjekoslav Milovan, preč. Marijan Kancijanić i kanonik pokorničar preč. Željko Staver te drugi svećenici iz dijeceze. Generalni vikar mons. Grbac, koji je ujedno i katedralni župnik, napose je pozdravio nazočnost preč. Kancijanića koji ove godine proslavlja svoj zlatni svećenički jubilej. Misnom su slavlju uz brojne vjernike grada Pule i okolice nazočili predstavnici gradskog poglavarstava na čelu s gradonačelnikom Borisom Miletićem.

Prije misnog slavlja, prema drevnoj tradiciji, pjevana je svećana večernja u izvedbi združenih župnih zborova pulskih gradskih župa koji su liturgijskim pjevanjem uzveličali i misno slavlje.

Biskup Kutleša je u nadahnutoj homiliji napose istaknuo pojedine relevantne

značajke sv. Tome Apostola, uz naglasak na one aspekte po kojima se ljudi mogu s njime poistovjetiti. Toma je bio čovjek sa svojim pozitivnim i negativnim stranama, rekao je Biskup, no za ono loše znao je kleknuti pred Gospodina i zatražiti oproštenje. Što je Tomu dovelo do nevjere? zapitao se Ordinarij. Toma je bio, kao što su mnogi danas, tendenciozno pesimist, i kada je Isus raspet, Toma se udaljio od apostola, upravo kao što se i mi često u životu jednostavno povučemo kada nađemo na teške životne situacije, rekao je Biskup. No, nastavio je kako nam Toma može biti i uzor u nekim dobrim stvarima: Toma je istinoljubiv – kada je uvidio što je Istina, posve prihvaća Kristovu božansku narav, a nakon spoznaje Istine, postao je gorljiv i ustrajan u svome pozivu, upravo kako bi se svatko zdušno trebao posvetiti svome poslanju. Dvije su velike poruke koje proizlaze iz lika i djela Tome Apostola: „Ne буди невјеран него вјеран“, i то не само u vjeri nego i u svakidašnjem životu, i „Блаžени који не видјеју, а вјерују“, poruka je to današnjem čovjeku koji sve želi znanstveno dokazati, no postoje istine koje treba

jednostavno s vjerom prihvatići, zaključio je Biskup.

Dvodnevnu duhovnu pripravu 1. i 2. srpnja predvodio je vlč. Darko Zgrablić, župnik župe Pohođenja BDM u Balama. On se u prigodnim homilijama osvrnuo na ljudske i duhovne značajke sv. Tome Apostola u korelaciji s čovjekom današnjeg vremena. Duhovna dimenzija priprave na blagdan dodatno je obogaćena klanjanjem pred Presvetim.

Povijesna istraživanja govore da je pored mesta gdje se danas nalazi pulska prvostolnica u 4. st. postojala crkva posvećena sv. Tomi Apostolu, što je na ovim prostorima jedan od najstarijih poznatih podataka o čašćenju patrona Grada. Unatoč teškim vremenima koje je Crkva prolazila tijekom više desetljeća prošloga stoljeća, napose u Puli koja je bila izrazito vojni grad, čašćenje sv. Tome Apostola nije zamrlo. Prošle je godine u atriju Katedrale blagoslovљen brončani reljef sv. Tome, djelo makedonskog kipara Tome Serafimovskog. Pula je sa svojih 70 tisuća stanovnika najveći grad na Istarskom poluotoku i u Biskupiji te tako i najzahtjevnije pastoralno područje. (G. Krizman)

PROGLAŠENJE BLAŽENIM MIROSLAVA BULEŠIĆA



BEATIFIKACIJA MIROSLAVA BULEŠIĆA

Ured za javnost
Porečka i Pulsko biskupija
Dobrilina 3, 52440 Poreč
Tel: 052 / 635 - 417
e-mail: info@miroslavbulesic.hr
www.miroslavbulesic.hr

NAJAVA BEATIFIKACIJE

Nakon dugogodišnjeg **procesa kauze** koji je trajao za vrijeme službovanja četiriju biskupa (Dragutina Nežića, Antuna Bogeticća, Ivana Milovana i sadašnjeg biskupa Dražena Kutleše), Sveti Otac Benedikt XVI. 20. prosinca prošle godine ovlastio je Kongregaciju za kauze svetaca da proglaši **dekret o mučeništvu** sluge Božjega Miroslava Bulešića. Državno Tajništvo Svetе Stolice, dopisom od 12. veljače 2013. godine, priopćilo je kako je Sveti Otac dopustio da se obred proglašenja blaženim sluge Božjega Miroslava Bulešića, dijecezanskog svećenika, obavi u Porečkoj i Pulskoj biskupiji u subotu **28. rujna 2013.** godine te kako će njegov predstavnik na slavlju biti **uzoriti kardinal Angelo Amato**, prefekt Kongregacije za kauze svetih.

Organizacijski odbor za pripremu slavlja odlučio je da se slavlje beatifikacije održi u pulskoj Areni, u kojoj su brojni neustrašivi i hrabri kršćani prvih stoljeća kršćanstva podnijeli mučeničku smrt. Uvodni program slavlja počinje u 10 sati, a svečano **euharistijsko slavlje u 11 sati**.

Hrvatska biskupska konferencija, točnije *Vijeće za kler*, toga dana organizira **Hodočašće svećenika** iz cijele Hrvatske u pulsku Arenu pa se na slavlju očekuje i nekoliko stotina svećenika.

U Porečkoj i Pulskoj biskupiji osnovana su **tri odbora** koja se brinu oko organizacije:

Tehnički odbor – voditelj mons. Vilim Grbac,
Liturgijski odbor – voditelj vlč. Milan Zgrablić,
Odbor za medije – voditelj dr. sc. Josip Grbac.

Svaki odbor ima iza sebe tim ljudi koji svesrdno daruju svoje vrijeme i znanje kako bi se beatifikacija Miroslava Bulešića što bolje pripremila.

Svi koji žele sudjelovati na događaju beatifikacije mogu se prijaviti na info@miroslavbulesic.hr ili putem telefona na: 052/635-417.

Informacije u svezi sa životom Miroslava Bulešića dostupne su javnosti putem webne stranice www.miroslavbulesic.hr

Stranice su namijenjene svima koji žele upoznati životni put Miroslava Bulešića ili se pak žele informirati o slavlju

beatifikacije u pulskoj Areni: novinarima, vjeroučiteljima, hodočasnicima.

Posebnost su stranica multimedijalni sadržaji, hodočasnički itinerarij, kolumnе i vijesti o popratnim događanjima u svezi s beatifikacijom, te mogućnost prijave za volontiranje na sam dan beatifikacije.



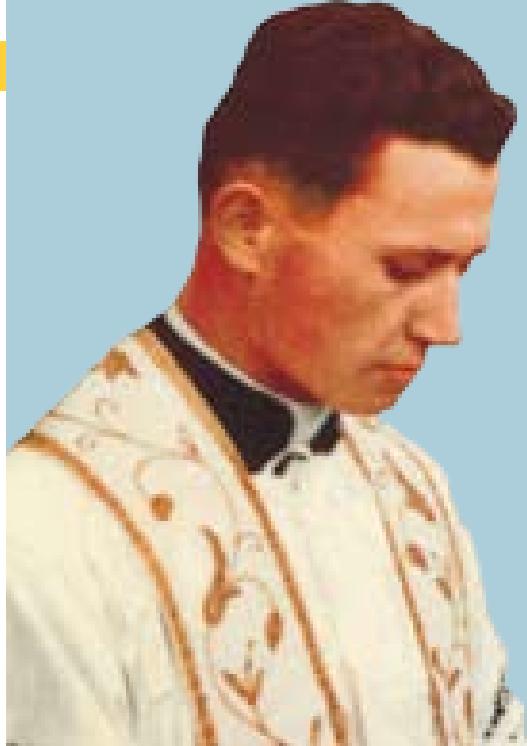
Blagdan sv. Ivana Krstitelja

PULA Uvodnu riječ pozdrava okupljenima je uputio domaćin, župnik i gvardijan p. Krinoslav Kemić. Biskup Kutleša predslavio je misu zajedno s generalnim vikarom mons. Vilimom Grpcem, kancelarom Biskupije preč. Sergijem Jelenićem, župnikom domaćinom te drugim svećenicima i redovnicima Pulskog dekanata.

Govoreći o sv. Ivanu, svecu veoma omiljenom i izvan granica katoličkog svijeta, u prigodnoj homiliji Biskup se osvrnuo na pitanje zašto je Ivan Krstitelj, unatoč svojoj atipičnosti prema kriterijima današnjeg svijeta, ipak i danas izuzetno štovan i čašćen svetački lik? Sv. Ivan Krstitelj svojom jednostavnosću, izuzetno asketskim načinom života, upućuje ljudima i čovjeku današnjice, opomenu o tome kako je navezanost na materijalno jedna od najvećih prepreka u postizanju svetosti. Ivan Krstitelj odijevao se u devinu kožu, hranio skakavcima i onime što bi pronašao u pustinji te se od nevremena sklanjao u šiju, podsjetio je Biskup, te nastavio kako je u ljudskoj je naravi brinuti se za pitanje prehrane, odijevanja i stavanja, no prevelika navezanost na materijalna dobra, težnja luksuzu i gomilanju materijalnih dobara kreće od egoističnih poriva, udaljava čovjeka od čovjeka, i od Boga. Druga velika, temeljna poruka Ivana Krstitelja, ona koja ga je u konačnici stajala života, jest beskompromisna prioritetnost pravednosti. Ivan je govorio ono što treba reći, a ne ono što bi ljudi željeli čuti; to je nerijetko i problem Crkve, koja bi trebala biti svijest i savjest naroda, no ne želeći

ući u sukob s ljudima, često pristaje na kompromise, rekao je dr. Kutleša. Primjer beskompromisnih branitelja Istine jest i 460 ubijenih svećenika i redovnika u Hrvatskoj u ratnim i poratnim vremenima, koji su na razne načine jasno istupili protiv zla; jedan od njih je i naš skori blaženik, sluga Božji Miroslav Bulešić, istaknuo je Biskup. Treća velika poruka Ivana Krstitelja iskazana je njegovom misijom, praviti put Isusu, rekao je Propovjednik, te je stoga jedini pravilan način postupanja svakoga svećenika upućivati ljude na Isusa, a pogrešno je navezivati ljude na bilo koji način na sebe. Temeljna poruka lika i djela Ivana Krstitelja jest, dakle, poziv na obraćenje, zaključio je Biskup. Ordinarij je u zaključnom obraćanju izrekao pohvalu pastoralnom djelovanju franjevaca konventualaca u toj župi, napose zbog poštivanja pojedinih elemenata tradicionalnih obilježja liturgije, uz ostalo i izbor općepoznatih pučkih misnih pjesama koje, predvođeni zborom, pjevaju svi okupljeni.

Trođnevnu pripravu na blagdan održao je p. Josip Blažević koji je u svojim propovijedima i predavanjima nakon večernjih misnih slavlja izrekao znanstveno utemeljene kritičke osvrte na mnoge aktualne, i gdjekad osjetljive teme pojedinih rubnih, i nerijetko upitnih domena katoličke duhovnosti, prisutnih u Crkvi danas. Prvoga dana govorio je o apologiji joge, drugoga dana objektivno se i racionalno osvrnuo na bioenergiju i „počivanje u Duhu“, a trećega dana govorio je o „umijeću umiranja“ u svjetlu vjere Ivana Krstitelja. (G. K.)



ALDO SINKOVIĆ

Dogовор за razgovor bio je neposredan: „Kada možete doći?“ Odgovorio sam: „Za sat vremena.“ Pobrao sam stvari i potračao k crkvi svete Marije Velike pred kojom se nalazi nova velebna staklena zgrada sa supermarketom, kafićem i brojnim uredima. Zgrada je podignuta na mjestu gdje se do sedamdesetih godina nalazilo sjemenište za mlade svećeničke kandidate koji su dolazili uglavnom iz Lomardije na studij u Rim. Danas su tu smješteni studenti teologije, koji pohađaju razna Papinska sveučilišta. Čim je vratar javio rektoru, 71-godišnjem mons. Tulliju Citriniju, koji predaje i na Papinskom sveučilištu Gregoriani, da sam stigao, sišao je i poveo me u lijepo uređeni ured na petom katu. Odmah smo počeli razgovor, koji je trajao petnaestak minuta i bio vrlo srdaćan. Mons. Citrini je dosta upućen u cijeli slučaj sluge Božjega Mira Bulešića te ga nije trebalo predstavljati i opisivati njegovu tragediju. Odmah je primijetio da će doći zajedno s pitomcima Zavoda u Pulu na njegovo proglašenje blaženim.

CITRINI: MIRO BULEŠIĆ BIO JE PITOMAC ZAVODA TRI GODINE. OVAMO JE DOŠAO IZ FRANCUSKOG ZAVODA, GDJE JE BORAVIO PRVU GODINU STUDIJA. NAKON MLADE MISE, KOJU JE SLUŽIO U SVOM RODNOM KRAJU, VRATIO SE U ZAVOD, GDJE JE SLUŽIO MISU I PROVEO KRATKO

Razgovor s rektorm Papinskog zavoda Lombardija, mons. Tullijom Citrinijem, gdje je Bulešić proveo tri godine.

VRIJEME TE SE PONOVO VRATIO, KAO I NEKI DRUGI MLADOMISNICI, U SVOJU BISKUPIJU I NIJE SE VIŠE USPIO Vratiti kako je bilo predviđeno. Stavio se na raspolaganje vlastitom biskupu. U ZAVODU POSTOJI I PISMO U KOJEM MLADI MIRO OBJASNJAVA REKTORU RAZLOGE ZBOG KOJIH SE NE MOŽE Vratiti. Navodi kako je pravo čudo što je ostao živ u ratnim previranjima kojima je bila pogodena njegova biskupija.

Monsinjore, je li iz Zavoda proizašlo i drugih blaženika ili je Bulešić jedini? Za sada su dva proglašena blaženika, koji su boravili u ovom zavodu: don Secondo Polo iz Vercellija, koji je isto tako proglašen blaženim zbog svjedočenja vlastite vjere. Bio je vojni kapelan. Ubili su ga u Crnoj Gori, dok je priskočio u pomoć jednom ranjeniku. Zatim je don Mose Tovini, koji je zbog svog kreposnog života proglašen blaženim u Bresciji 2006.

A ima li i onih o kojima se vodi proces za beatifikaciju?

Da. Tu je i p. Fausto, koji je boravio u Zavodu, ali ja kasnije postao isusovac i otišao djelovati u Albaniju, gdje je ubijen 1943. Budući da je bilo gotovo nemoguće pokupiti potrebne dokumente o cijelom slučaju i provesti najprije dijecezanski proces, sve

se to otegnulo. Proces za beatifikaciju vodi se i o Pavlu VI., koji je početkom dvadesetih godina tijekom svojih studija na Gregoriani bio godinu dana pitomac Zavoda. Tu je i svećenik iz Pavije don Enzo Boschetti, karmelićanin. Bio je poslan u Kuwait, gdje je proživio vrlo težak period te se nakon povratka u Italiju opredijelio za svećenički život. U Paviji je osnovao Dom za mlade, koji je odigrao veliku ulogu u odgoju mlađih s tog područja, posebno onih siromašnih.

Don Miro, don Fausto, don Mose – iz Zavoda su, dakle, u novije vrijeme proizašla tri blaženika mučenika. Postoji li neka dimenzija mučeništva u odgoju pitomaca Zavoda?

To je sigurno i zbog toga što je proces za beatifikaciju mučenika jednostavniji od onih drugih. Iako se i proces za don Mira otegnuo zbog političkih prilika koje su u ono vrijeme vladale na području Istre.

Miro Bulešić bit će proglašen blaženim u Godini vjere, koju je zakazao papa Benedikt. On je bez sumnje dao svoj život za vjeru. Kakvo značenje to ima za današnje vrijeme, kada je vjera mnogih ugrožena s raznih strana?

Pod vanjskim vidom ima to izvanredno značenje, ali pod unutarnjim to je za Bulešića bila normalna stvar, kako proizlazi iz njegovih pisama, bilježaka, povijedi. On je poginuo, prateći prelata koji je po župama dijelio sakrament svete potvrde, dakle, u pastoralnoj djelatnosti. Činio je to iz vjerskog uvjerenja, a ne iz neke pohlepe za čašću. Vodila ga je čvrsta vjera u Boga. Iz nje je crpio snagu za sva iskušenja, pa i smrt. Vremena su danas drugačija, ali kršćanin i danas nalazi snagu u vjeri i suočavanju s dnevnim stvarnostima. Politička su događanja drugačija. Cijeli je svijet u pokretu i previranjima. Potrebni su sveti ljudi s čvrstom vjerom. Svetac se može postati svakodnevno obavljajući

svoje dužnosti. Povjesničari će sigurno bolje procijeniti zaokrete do kojih dolazi, a čiji smo svjedoci. Bulešić sigurno nije radio kratkoročno.

Bulešić je mlađ umro. Na kakav je odjek naišla vijest o njegovoj beatifikaciji među Vašim mlađim pitomcima?

Naravno, oni su mnogo mlađi. Ja sam imao nekoliko godina kada je Miro ubijen. Ostali su iznenadeni i mnogi su počeli proučavati njegov život, priznajući da im je to pomoglo i bolje shvatiti mučeništva brojnih misionara u raznim krajevima. Većina je odlučila doći sa mnom na beatifikaciju u Pulu. Prije toga mislimo obaviti duhovne vježbe u svetištu u Barbani, nedaleko Grada. Tom ćemo prilikom produbiti i Bulešićev život. Mislimo smo da su vremena mučeništva nestala, međutim, sve više postaju redovita stvarnost.

Odlično, vidjet ćemo se, dakle, krajem rujna u Puli. Kuriozitet. Koliko ima trenutno pitomaca u Zavodu?

Ima ih pedesetak. Četrdesetak ih se prijavilo za polazak na beatifikaciju.

A u Bulešićevu vrijeme, četrdesetih godina prošlog stoljeća, koliko ih je bilo?

Tada ih je bilo manje jer je kapacitet Zavoda, koji je u međuvremenu porušen i iznova sagrađen, bio manji. Bilo ih je 45. Do sedamdesetih godina ovdje je bilo sjemenište za đake koji su dolazili uglavnom iz Lombardije jer ovisi o biskupima iz Lombardije, a kasnije je postao zavod za svećenike koji dolaze na specijalizaciju na razna Papinska sveučilišta u Rim. Iz Lombardije ih trenutno ima petnaestak, ostali su iz ostalih krajeva Italije. Ima i stranaca. Rimski su zavodi općenito namijenjeni pitomcima iz iste nacije, što služi bogoslovima i svećenicima za međusobno upoznavanje. A dobro dođu i kandidati iz drugih krajeva, koji obogaćuju zavodsku atmosferu, kao što je to bilo i s Bulešćim.

Kolonizacija ili vrednovanje kulture

 ANA CVITAN

Ponovno nam je priznat europski identitet. U sljedećih nekoliko godina više sam puta stekla dojam kako ni mi sami nismo sigurni jesmo li Europepljani ili ne pa smo čekali da nam netko sa Zapada to potvrdi. Sada zacijelo jesmo, ta proslavili smo „naveliko“ ulazak Hrvatske u Europsku uniju. Nekoliko sati predstave praćene putem TV ekrana zasigurno su i onim najsumnjičavijima dokazali kako sada činimo dio „europske obitelji“.

Nekoliko sam puta u prijašnjim člancima pisala o jeziku, o kulturi, o knjigama tiskanim na našem, hrvatskom jeziku, još davne 1483., o književnim sastretima na mjestima koja se spominju još u 13. stoljeću i svjedoče o civiliziranosti naših starih, o njihovoј svijesti o vlastitom identitetu. Podsetila sam kako je Istarski razvod pisan na latinskom, njemačkom i hrvatskom jeziku. Hrvatski je jezik, dakle, bio ravnopravan u ovom trojcu. Prva tiskana knjiga tiskana je samo 30-ak godina nakon prve tiskane knjige uopće. Naši stari itekako su bili u doticaju s europskim kulturnim miljeom, štoviše, ravnopravno su mu pripadali. Zato je smiješno da nam danas netko izvana mora potvrditi našu pripadnost Evropi. U politički smisao pripadnosti toj Uniji neću ulaziti. To će netko kompetentniji od mene.

Ovdje želim samo podsjetiti, prvenstveno nas mlade, kako se nemamo čega sramiti, kako moramo slijediti primjer svojih predaka te uspravno i ponosno stajati uz bok mladima iz svih zemalja Europe. Ne moramo se zadovoljavati površnošću i predstavljati Hrvatsku samo njenim prirodnim ljepotama – suncem i morem, jer, ako ćemo iskreno, to uopće nije naša zasluga, nego dar Svevišnjega. Ono čime se imamo pravo ponositi jest kulturna baština koju smo dobili na čuvanje i prenošenje od naših starih. A ona nije neznatna, dapač! Kulturna baština – bila ona neprekretna (građevine, mjesta, gradići, arheološka nalazišta, povjesni i sakralni spomenici...), pokretna (slike, skulpture, oltari, knjižna ili arhivska građa, muzejski inventar, upo-



rabni predmeti...), ili pak duhovna (jezik, dijalekt, glazba, ples, narodni običaji, uzrečice, tradicijski zanati) – dio je našeg bogatog naslijeda, naša sadašnja imovina.

Uspjeh u očuvanju kulturnih spomenika, jezika, dijalekata, tradicijskih običaja, usmene književnosti, folklornog stvaralaštva, tradicijskih zanata, vjere, moralnih vrijednosti i svega onoga što čini naš jedinstveni, hrvatski identitet (u svoj njegovoj različitosti) – bit će odgovor na pokušaj kolonizacije kulture malih naroda. Ne postoji unificirana „europska kultura“, postoji samo kultura pojedinih naroda članica Unije. Europa će biti to jača, koliko bude uspjela vrednovati kulturu svakog pojedinog naroda i ukolikо se bude usprotivila trendu europeizacije i unifikaciji europske kulture. Odgovornost nije samo na Europi. Poštivanje naslijeda

i njegovo očuvanje za buduće generacije jest civilizacijski, moralni, a najviše ljudski čin. Odnos prema baštini najbolje svjedoči o jednom narodu. Tako će i ono što mi budemo sačuvali svjedočiti o nama. Nadam se da nećemo „pogrđiti naše stare“. Kulturna je baština jedinstvena i nenadoknadiva, naša je moralna obveza sačuvati je za budućnost. Zato, iako su nam rekli kako smo od 1. srpnja službeno u Evropi, nemojmo *kulirati* ili *čilati* u ovim toplim mjesecima, nego radije *počinimo od dela i ležimo u hlad te u čakuli i dobroj kumpaniji* smišljajmo načine i projekte kako sačuvati ono što je stvarno naše i ono što naš narod čini jedinstvenim.

Europska unija - zajednica dvojbenih vrijednosti

 MARIO SOŠIĆ

Hrvatsko društvo i politički procesi u njemu, što je stožerna tema ove kolumnе, dobivaju ulaskom Hrvatske u punopravno članstvo Europske unije jednu novu dimenziju, a to je dimenzija međuovisnosti, po kojoj će se u mnogim društvenim sferama morati oblikovati politike i vrijednosti koje nisu primjerene samo hrvatskom identitetu, političkoj volji i interesu, već prvenstveno općem «europskom interesu». Posve je krivo ono naivno, ili propagandističko, tumačenje koje nas uvjerao kako je sve ono što je europsko, apriori pozitivno, moderno, demokratsko. Da bismo se u to uvjерili, dovoljno je pogledati kakav konfliktan razvoj, pun gospodarskih i socijalnih kriza, prati gotovo sve članice Europske unije u posljednjih pet-šest godina, neovisno jesu li ušle u nju ranije ili u procesu velikog istočnog proširenja iz 2004. godine.

EU nije više sigurna, niti će biti, pozitivna činjenica

U nekima od njih kriza ima čak razmjere društvenih katastrofa. Ti se problemi, za ne povjerovati, rješavaju metodama ucjene i prisile, nedemokratskim normama i metodama, uz veliko i rapidno osiromašivanje najvećeg dijela stanovništva i uz nezaposlenost i očaj osobito mlade generacije. Sve nas to upućuje na zaključak da se moramo riješiti svih iluzija kako smo ulaskom u EU pozitivno rješili većinu naših društvenih problema. Neki će se, osobito gospodarski, problemi najvjerojatnije brže i bolje rješavati. To je zakon kapitala i on će sigurno doći tamo gdje može izvući profit, pa i pod cijenu daljnog osiromašenja širokih slojeva društva. S druge će pak strane hrvatsko društvo biti konfrontirano, a i kontaminirano, raznim novim vrijednosnim sustavima i normama koje nisu svojstvene našem društvenom, duhovnom, kulturnom i nacionalnom identitetu. I to će sigurno, kako već vidimo, izazivati nove

društvene, ideološke i svjetonazorske sukobe i borbe. Tom širokom području nekih novih i nama dosad nepoznatih pojavnosti pripadaju razni liberalno-alternativni i spolni svjetonazori, zatim ulazak i skrb velikog broja migranata, dolazak velikog broja radnika s nereguliranim pravnim statusom, itd., itd. I zaključno, na ovu temu, Hrvatska o svemu tome neće moći, niti smjeti, išta reći budući da su to već unaprijed definirane «europske politike». Mi dolazimo, kako optimistički ponavljaju naši eurofilski političari, sjesti za europski stol. Točno, ali samo sjesti, i ništa više od toga. Naime, sve su politike već prije našeg dolaska dogovorene, pa i kad se otvori neka nova aktualna tema, riječ imaju samo najveći. I djeluju sukladno svom interesu. A nama pritom, kako bude?!

Tko je (ne)ravnopravniji u Istri

S europske teme valja nam se vratiti našoj regionalnoj društvenoj stvarnosti. Istarsko društvo ustrajno pokazuje, i ranije, ali osobito u posljednjih dvadesetak godina, neke karakteristike kojih zapravo nema ni u jednom drugom hrvatskom segmentiranom društvu. A možda i šire. Ova se kolumna često bavi tim istarskim razlikovnim, a osobito onim negativnim, specifičnostima jer se inače o njima u politici, novinstvu, publicistici, znanosti, itd., gotovo nikad ne govori, a još manje piše. Konkretno je ovaj put riječ o poslijebornom formiranju županijskog izvršnog i predstavničkog tijela. Dakle, s jedne je strane Župan i njegovih troje zamjenika, a s druge je strane Skupština Istarske županije.

U svim normalnim, nespecifičnim, sredinama vodeća se imena Vlasti ipak nastoje slagati i birati po nekakvom muško/ženskom, nacionalnom, manjinskom ključu, koji reprezentira društvenu situaciju na nekom izbornom području. Zar ne?

U Istri, međutim, imamo legitimiranu potpuno nakaradnu situaciju, to jest da u skupini od četiriju ključnih istarskih regionalnih političara (župan i tri zamjenika) imamo po muško/ženskom ključu: dvojica naspram dvije, što je u redu. Po nacionalnom ključu imamo dvije Talijanke, jednog neizjašnjenog (Istrijan) i jednog Hrvata, što nikako nije u redu, jer u Istri ima dvije trećine Hrvata. Po manjinskom je ključu, dakle, prevlast manjine (3) u odnosu na većinski istarski hrvatski identitet (1), što nije ni demokratski ni pošteno.

Netko će reći, a većina će Istrana tako i prihvatići, da je to i takvo stanje odraz visoke tolerancije našeg zavičaja i izraz multikulturalnosti. Takva se frazeologija još može i prihvatići u političkoj i stranačkoj arenii, ali kad se ona oživotvori u stvarnosti vladanja i upravljanja, onda je to čista politička prijevara i izraz diskriminacije većine. Ako se takve društvene anomalije mogu, bez glasa protimbe, mirno prihvataći, onda to upućuje na visok stupanj društvene, istarske, patologije s potpuno kolabiranim imunitetom.

Ima li još ikakvog razuma, samodostojanstva i samopoštovanja u istarskog čovjeka? Politički gledajući, nažalost, nema!



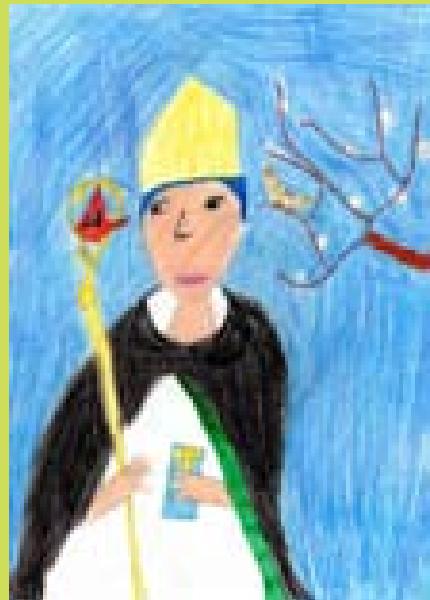
MLADI - BULEŠIĆ I DRUGI HRVATSKI SVECI



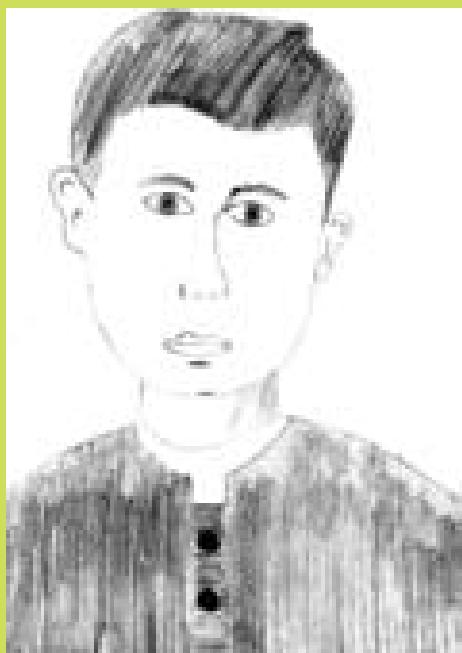
Bl. Miroslav Bulešić, Olga Đusić, 5. r. Oprtalj



Bl. Ivan Merz, Lara Jurić 5. r. Žminj



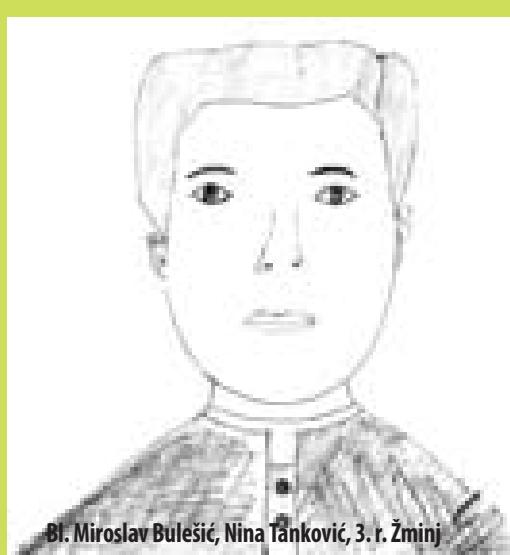
Bl. Augustin Kažotić, Tea Košara, 2. r. Žminj



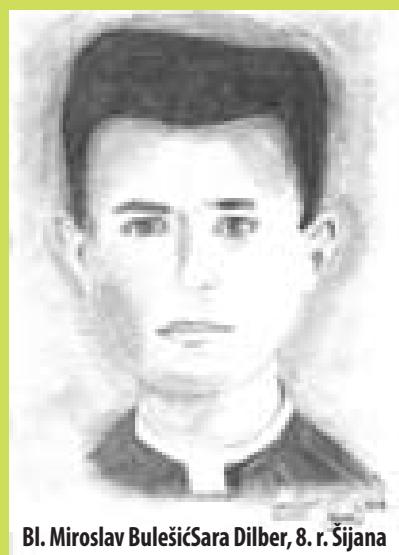
Bl. Miroslav Bulešić, Sara Peteh, 6. r. Žminj



Bl. Miroslav Bulešić, Mihaela Matika 4. r. Žminj



Bl. Miroslav Bulešić, Nina Tanković, 3. r. Žminj



Bl. Miroslav Bulešić, Sara Dilber, 8. r. Šijana

Mladi Umažani pobjednici kviza HKR-a



Treću godinu za redom u tradicionalnom kvizu Hrvatskog katoličkog radija pod nazivom „Pametna pitanja za pametne glave“ sudjeluju i učenici umaške OŠ Marija i Lina. Prošle su se godine plasirali u završni krug i bili četvrti u konkurenciji 22 ekipa osnovaca iz Lijepe Naše. U kvizu nastupaju učenici šestih razreda, tročlana ekipa i pričuva. Za uspjeh umaških pametnih glavica moglo bi se u prvi mah reći: treća sreća. Ne odbacujući ni to, ipak je presudilo znanje kojim su se iskazali Tonka Čikeš, David Labinjan, Patrik Butković i Patrik Banko u najboljoj mogućoj mjeri s prof. Snježanom Kruhak. Ponosna i presretna je umaška ekipa što je bila dio nečega lijepoga, ali i zbog samog uspjeha što će pamtitи za sva vremena. Prvi su im suparnici bili vršnjaci iz Začretja, potom Župe Dubrovačke Mlini, Velike Gorice, Gruda iz Konavla, ponovno Velike Gorice u polufinalu te u finalnom susretu osnovci iz vukovarske OŠ Dragutina Tadijanovića. Putem ovog nadasve poučnog i zanimljivog kviza Vukovarci su s Umažanima spojili istok i zapad Lijepe Naše, susretom koji je ovim kvizom te međusobnim druženjem i razmjenom darova prerastao u „most“ prijateljstva, nova susretanja i suradnju dviju škola.

– Nevjerojatno je kojom su se predanošć učenici posvetili pripremi za kviz prije njegova početka, ali i za njegova trajanja. Imali smo uistinu opsežne pripreme i nikada nitko od njih nije izostao, što je očito bio izazov za sve i mene samu. Svaka pobjeda donosila je samopouzdanje, iz kruga u krug rasla je želja i nada za prolaz u drugi dio natjecanja. Potajno smo, duboko u sebi prižeљkivali finalnu emisiju. Radosti nije bilo kraja nakon što smo izborili polufinale, a saznanje da nam je pobjeda protiv Velike Gorice otvorila vrata finala i putovanje u Zagreb, u djeci je izazvalo ushićenje. Učenici su se još više posvetili učenju, iako su bili već umorni od drugih školskih obveza i izvannastavnih natjecanja. S puno entuzijazma (pro)tekle su pripreme za posljednji nastup – ističe vjeroučiteljica Snježana Kruhak. – Dok su prethodne emisije isle putem telefona iz škola, sa zanimanjem su isčekivali finale iz studija u HKR-u. Za učenike je to bio istinski događaj i k tome činjenica da je drugi finalist bila ekipa Vukovara. Plasman u odlučujuću emisiju kao da je ispunio očekivanja učenika koji su u dva tjedna još ozbiljnije prionuli učenju za odlučujući nastup. Na kraju, sav je trud uz veliko oduševljenje okrunjen naslovom pobjed-

nika HKR-ova kviza za netom završenu školsku godinu. Predivno iskustvo, kako za moju ekipu, tako i za mene. Biti prvi u tom kvizu velika je stvar, što mnogima može biti poticaj za slična ostvarenja. Hvala svima koji su nam na bilo koji način pomogli, i time uvećali našu radost, a napose hvala HKR-u na predivnim darovima i dobrodošlici punoj ljubavi i topline. Na Tonku, Davida i oba Patrika ponosna sam jer im je ovo natjecanje donijelo toliko veselja, ali i brojne nagrade.

Do tog su ostvarenja mladi Umažani mogli zato što su pokazali zavidno znanje, snalažljivost, brzinu i poznavanje, te prožimanje gradiva iz geografije, povijesti, književnosti i vjeroučiteljice Snježane Kruhak i njenih odabranika donio im je ono u što je malo tko vjerovao, osim njih samih.

Umaški i vukovarski osnovci iz Zagreba su se doma vratili s brojnim nagradama: Biblijom, Youcat katekizmom, Velikim biblijskim kvizom, molitvenicima, rolama, peharima, zlatnim i srebrnim medaljama te majicama HKR-a. (Mijat Gavran)

HRVATSKI ISTARSKI PREPORODITELJI: Franjo Ravnik (I)

Prilog za uvid u život i djelo Franje Ravnika

✉ DR. SC. MAJA POLIĆ

HAZU Zavod za povijesne i društvene znanosti Rijeka

Ured zaslužnih i znamenitih istarskih preporoditelja prve generacije svakako valja ubrojiti i Franju/Franjo Ravniku. Sredina XIX. stoljeća, u kojoj na hrvatskoj strani Istarskoga poluotoka djeluje Ravnik, obilježena je borbom za nacionalnu i političku jednakopravnost hrvatskoga i slovenskog stanovništva u odnosu na ono talijansko. Predvodnik borbe za hrvatska prava u Istri bio je biskup Juraj Dobrila, s kojim je Ravnik priateljevao, ali i ulazio u razmirice. Dobrilina je koncepcija, kao i prve generacije preporoditelja, bila borba za ravнопravnost hrvatskog i slovenskog s talijanskim jezikom, zatim za uvođenje hrvatskog i slovenskog jezika u škole, za gospodarsko uzdizanje sela, za uređenje zemljivođnih knjiga, za pomoći u izgradnji crkava i župnih stanova, za osnutak stalnoga fonda za siromašne, snižavanje poreza za Istru, uzdržavanje glavnih cesta, bolnica te rješavanje gospodarskih problema Istre.

U takve političke i druge prilike u Istri uključuje se i F. Ravnik. Rođen je 1832. god. u selu Smokuču, u Kranjskoj, koje je pripadalo župi Breznica, a preminuo 1885. godine. Školovao se u Ljubljani, Gorici i Trstu te je 1855. god. završio obrazovanje. Postaje svećenikom Katoličke Crkve. Čitav svoj svećenički staž posvetio je kulturnome i nacionalnom djelovanju, gdje je i polučio zamjetne rezultate.

O Ravnikovu djelovanju na hrvatskoj istarskom prostoru ima vrlo malo podataka, tek pokoja vijestica. Zbog toga se pri istraživanju valja poslužiti i literaturom na slovenskome jeziku, koja je nešto bogatija podacima o njemu. U svezi s arhivskim gradivom, tu je i korespondencija Ravnika i Vjekoslava Spinčića, Ravnikova kastavskoga učenika te kasnije jednoga od

trojice najistaknutijih djelatnika drugoga naraštaja preporoditelja među Hrvatima u Istri pohranjena u Hrvatskome državnom arhivu u Zagrebu.

Ravnikova epizoda na hrvatskome dijelu Istarskoga poluotoka započinje u zapadnoj Istri, u Crnome vrhu, gdje je obavljao dužnost duhovnoga pomoćnika, te u u Brtonigli, gdje je, pak, bio progonjen jer je držao vjerouauk na hrvatskome jeziku. Nakon toga, tri školske godine – od 1859./60. do 1861./62. – boravi u Kastvu, u tamošnjoj hrvatskoj pučkoj školi, nakon čega odlazi u Kopar za profesora hrvatskoga jezika. Prve godine svojega boravka u Kastvu predaje hrvatski jezik, a već iduće postaje i ravnateljem škole. U sačuvanim bilješkama crkve u Kastvu stoji kako je ondje bio i kapelanom.

Je li slučajnost da Ravnik dolazi baš u Kastav, u kojemu će nekoliko godina kasnije – 1866. – biti osnovana prva ustanova u tada austrijskoj pokrajini Istri s Kvarnerskim otocima, koja je odigrala bitnu ulogu u poticanju i širenju domaće, hrvatske riječi, kastavska *Čitalnica*, nije nam – za sada – poznato. Ta iznimno značajna ustanova u vrijeme svojega osnutka, kada nije bilo uobičajenih mogućnosti kulturne komunikacije, bila je značajno rasadište domoljublja i kulture, i to u onim trenucima kada se trebalo izboriti za očuvanje nacionalnog identiteta hrvatskoga naroda i njegova kulturnog bića. Općenito, u razdoblju ilirskog pokreta čitaonice su u Hrvatskoj imale prvorazrednu, na svoj način sudbinsku ulogu u borbi protiv germanizacije, mađarizacije, a u Zapadnoj Hrvatskoj i talijanizacije, odnosno produbljavanja nacionalne svijesti, kao i za prihvatanje ilirske ideje. *Čitalnica* je izrazito važna i kao organizator Prvoga tabora Hrvata Istre i Kvarnerskih otoka, održanoga u svibnju 1871. u Rubešima podno Kastva, gdje su – kao i na prвome slovenskom



taboru u Kubedu, održanome 1870. godine – izraženi zahtjevi za većim nacionalnim, gospodarskim i kulturno-prosvjetnim pravima; jedan od organizatora obaju tabora bio je i Ravnik.

Ovdje ćemo se podrobnije osvrnuti na Ravnikov presudan utjecaj na pokretanje prvoga hrvatskog glasila u Istri – kalendara *Itran* za 1869. i 1870. godinu. Kalendar se pojavljujeiza 60-ih godina XIX. stoljeća, točnije,iza živoga političkog razdoblja, u kojemu se, po red razvijenog talijanskog iridentizma, značajnim akcijama javlja i intenzivniji hrvatski politički pokret. Inicijator toga bio je dr. Juraj Dobrila, koji je od 1868. godine pokrenuo drugi način borbe za narodno prosvjećivanje – čitaonice, glasila, prosvjeta, gospodarstvo – te je svojim autoritetom i organizacijskim sposobnostima predvodio nacionalni pokret.

Citavome ovom pokretu Hrvata iz Istre do 1870. god. manjkalo je publikacija na narodnome, hrvatskom jeziku. To su osjećali i malobrojni predstavnici mlađe hrvatske građanske klase u Istri, koja je bila tada tek u fazi nastajanja. Prazninu je samo donekle mogao ispuniti religiozni tekst – Dobrilina kompilacija raznih autora – molitvenik *Oče, budi volja tvoja!*, iz 1854. godine. Međutim, ova je knjižica predstavljala svojevrsni udžbenik, a istovremeno i značajan događaj za sve istarske Hrvate. Ipak, svjestan potrebe svjetovnih publikacija, Dobrila je, odmah po dolasku u porečko-pulsku biskupiju, 1858. god. namjeravao izdati kalendar, no, do toga nije došlo. (*nastavlja se*)

Blagoslov kanfanarskih orgulja



KANFANAR U nedjelju 12. svibnja, u nazočnosti općinskih vlasti, uzvanika i velikog broja vjernika, upriličena je svečanost blagoslova novih orgulja u crkvi svetog Silvestra u Kanfanaru. Nove su orgulje zamijenile ranije, preko dvjesto godina stare orgulje. Izgrađene su u renomiranoj slovenskoj tvrtki Orglarnstvo Škrabl iz Rogaške Slatine. Vrijednost cijelog projekta iznosi 570.000 kuna. Ovaj je zahtjevni projekt bilo moguće ostvariti zahvaljujući donacijama mnogih sponzora, od kojih je na prvom mjestu Općina Kanfanar s 200.000 kuna. Ovaj vrijedan, lijep i suvremen instrument obogatio je kanfanarsku crkvu za potrebe liturgijskih slavlja i crkvenog pjevanja, ali će dati mogućnost korištenja i za druge kulturno-glazbene sadržaje, osobito za izvedbe u sklopu tradicionalnog međunarodnog Dvigradskog festivala rane glazbe. Uz sam čin blagoslova upriličen je i prigodan liturgijsko-glazbeni program, u kojem su uz domaći crkveni zbor svetog Silvestra, nastupili i crkveni zbor svetog Mihovila iz Žminja te solo orguljašica Kristina Puh iz Svetvinčenta. Zborovima su ravnale Melita Damijanić i prof. Aleksandra Orbanić. Svečanosti je, uz domaćeg župnika Izidora Sekickog i ranijeg župnika Simona Kvaternika, nazočilo još nekoliko svećenika iz susjednih župa. Sam čin blagoslova obavio je biskup u miru, mons. Ivan Milovan. (M. Sošić)



PULA U pulskoj župi svetog Pavla Apostola u subotu 29. lipnja svečanim večernjim biskupskim misnim slavljem proslavljenja je svetkovina prvaka apostola sv. Petra i Pavla. Svečanu euharistiju predvodio je porečki i pulski biskup u miru mons. Ivan Milovan, a concelebrirali su generalni vikar Biskupije mons. Vilim Grbac, župnik domaćin i pulski dekan preč. Milan Mužina te drugi svećenici Dekanata.

Ove je godine, posve izvanredno, biskup Milovan osim blagdanske mise predvodio i trodnevnicu duhovne priprave za blagdan te je iz dana u dan sustavno obradio neke od suštinskih tema povezanih s tim blagdanom. Prvog dana trodnevnice tema je bila „Teži za vjerom i ljubavlju, bij dobar boj vjere“, drugoga dana trodnevnice mons. Milovan napose je razradio pojam „Učvršćeni vjerom, kako ste poučeni“ te je u petak, trećega dana trodnevnice, nakon mise i propovijedi sa središnjom temom „U svemu imajte u za se štit vjere“ uslijedilo i euharistijsko klanjanje pred Presvetim. U subotu, na svetkovinu sv. Petra i Pavla, svečanu misu poldanicu s homilijom predslavio je gvardijan pulskog samostana sv. Franje Asiškog p. Đuro Vuradin. Nit je vodilja ovogodišnje proslave svetkovine prvaka apostola u toj pulskoj župi bila „Pavao – učenik vjere“.

„U sredini godišnjega kruga, kada ljetno donosi svoje tople dane, a žitna polja zriju, ovom svetkovinom slavimo dva zrela ploda Božje žitnice“, započeo je biskup Milovan svoju nadahnutu homiliju. Prema riječima pape Benedikta XVI. Biskup je nastavio: „Crkva je stara, ali istovremeno i savršeno mlađa dokle god ima onih koji svojim

Proslava svetkovine sv. Petra i Pavla

životom svjedoče svoju vjeru. Ove čemo godine proslaviti beatifikaciju Miroslava Bulešića. Dok imamo takvih junaka vjere koji svojim životom svjedoče vjeru, a kada okolnosti to zahtijevaju, spremni su i svoj život položiti za vjeru, možemo reći da je Crkva i u 20. stoljeću mlađa“, naglasio je propovjednik. Petar i Pavao bili su različiti životom i poslanjem, ali obojica su spremno prihvatile poslanje naviještanja evanđelja do kraja tada poznatog svijeta. Crkva stoga mora crpiti snagu i nadahnucu od svojih prvaka, biti „petrovska“ po ustrajnosti branjenja svoje vjere i „pavlovska“ upravo po uzoru na sv. Pavla, najvećeg misionara kršćanstva, u naviještanju vjere narodima na način na koji oni to mogu prihvati. Biskup se u nastavku homilije ponovo vratio na lik Miroslava Bulešića spomenuvši zapise iz njegova duhovnog dnevnika u kojima je moguće vidjeti kroz koje je sve poteškoće prolazio kao svećenik tijekom svoje tek 4 godine službe, no unatoč tome, njegovi osobni zapisi svjedoče da je i samo mučeništvo spremno i svjesno prihvatio za vjeru. Kako kaže sv. Pavao u poslanici vjernicima u Korintu, mnogima je vjera u Krista ludost, no svojim životom svjedočiti da život oblikovan sukladno toj vjeri daje kvalitetnog čovjeka, najbolje je i najjače svjedočanstvo koje vjernik može ponuditi svijetu, zaključio je Biskup.

Misno slavlje svečanim su liturgijskim pjevanjem uzveličali članovi župnog zbora sv. Pavla. Nakon misnog slavlja druženje je nastavljeno uz slastice koje su pripravile vrijedne župljanke. (G. K.)

Mučenici i drugi sveci s područja Istre u doba antike

✉ STANKO JOSIP ŠKUNCA

Sveti Elio

U koparskoj katedrali časti se i čuva tijelo svetog Elija koga neki stavlaju među prve evangelizatore Istre. «Njegova osobnost prekrita je velikim velom» - piše Pio Paschini. Najstariji njegov spomen nalazi se u jednom panegiriku iz XVI. st. Izvučen je iz zaborava u vrijeme borbe protiv protestantizma i od tada se pokušalo rekonstruirati njegov lik. Po tome bi on bio učenik sv. Hermagore koji ga je poslao evangelizirati Istru. Prema nekim je rodom iz Akvileje, drugi kažu da je iz Kostabone kod Kopra, drugi opet iz Oprtla, te da je bio đakon sv. Nazarija, koparskog biskupa. Ne navodi se kao mučenik, nego svetac pun apostolskog žara i zaštitnik protiv glavobolje. Spomen mu pada 18. srpnja.

SVETE MUČENICE NA LUKU EUFRAZIJANE

Na trijumfalmom luku apside Eufrazijeve bazilike u Poreču nalazimo medaljone u mozaiku koji prikazuju likove kršćanskih mučenica, dakle, isključivo žena, što je kuriozitet. Zanimalo nas je imaju li one neku posebnu vezu s Istrom, ali smo na kraju zaključili da je, osim svete Eufemije, riječ samo o, za ono vrijeme, vrlo popularnim ranokršćanskim mučenicama. S desne su strane Jaganja : Agata, Agneza, Cecilija, Eugenija, Bazilisa i Felicita, a s lijeve: Eufemija, Tekla, Valerija, Perpetua, Suzana i Justina.

Sveta Agata

Sveta Agata prva je s desna Kristu Jaganju na medaljonu u Eufrazijani. Agata je djevica i mučenica iz Katanije na Siciliji, mučena 251. za Decijeva progona. Potjecala je iz ugledne obitelji i bila starokršćanska đakonisa koja je pripremala novokrštenice za svete sakramente. Budući da je to smetalo poganskim vlastima, uhvatili su je i pokušali preodgojiti stavivši je među prostitutke, ali sve uzalud. Na sudu vrlo rječito i mudro odgovara sucu Kvintiljanu, koji je predan na mučenje i smrt. Zatvorena, bičevana, bacana na užareno ugljevje, užarenim klijestima štipaju joj dojke, ne bi li se odrekla vjere. Budući da je bila ustrajna i vjerna Kristu zaručniku, stave je na užareno ugljevje od čega malo kasnije izdahne. U Kataniji je na njezin dies natalis – 5. veljače – velika svečanost s procesijama i relikvijama.

Sveta Agneza

Sveta Agneza je jedna od najslavnijih i najpoznatijih rimskih djevica i mučenica iz doba Dioklecijana. Kao vrlo mlada djevojka posvetila se Kristu u djevičanstvu. Pošto je odbila ljubav sina prefekta grada Rima, zatvorena je među vestalinke, djevojke posvećene Vesti, zaštitnici Grada, ne bi li se preodgojila. Potom su je stavili u bordel da je ponize i pokvare, sve bez koristi. Zbog toga su je mučili u ognju, koji je nije ozlijedio. Na kraju joj je odrubljena glava i bi pokopana u katakombama. Bilo je to 21. siječnja 305. godine Njezin je kult vrlo raširen na Zapadu i na Istoku.

UREDIO ŽELJKO MRAK

U iščekivanju velikoga događaja u pulskoj Areni, proglašenja blaženim Miroslava Bulešića, 28. rujna 2013., vrijeme je da se prisjetimo veličanstvenih euharistijskih slavlja katoličkog puka unutar ovog kamenog zdanja iz rimskih vremena. Mjesto stradanja mnogih zbog zabave drugih postalo je mjesto hvalospjeva Bogu.

Euharistijski kongres Porečke i Pulske biskupije

PULA Više od 10.000 vjernika Porečke i Pulske biskupije okupilo se u nedjelju 15. listopada 2000. u glasovitoj pulskoj Areni na proslavi Euharistijskog kongresa svoje biskupije. Bio je to vrhunac proslave jubilejske godine, kruna dekanatskih korizmenih hodočašća u katedrale u Poreču i Puli te dekanatskih euharistijskih kongresa u vaznenim nedjeljama. Svečanoj kongresnoj misi prethodio je duhovno-meditativni program u kojem su mlađi iz cijele Istre recitalima, pjesmom i molitvom dočekivali vjernike koji su pristizali u Arenu. Nastupale su skupine mlađih "Milost" iz Poreča, "Staze" iz Labina, KUMI (Katolička udruga mlađih istre) te "Šalom" iz Pule. Početak svečanoga kongresnog slavlja označila su zvona crkve sv. Antuna, iz koje je prije mise krenuo svečani ophod biskupa, svećenika, bogoslova, ministranata i ostalih vjernika. Ulagaz procesije u Arenu najavile su roženice. Na misi je pjevao zbor sastavljen od pjevača iz gotovo svih župa Biskupije pod ravnjanjem vlč. Rudolfa Korace. Prije početka mise sve je okupljene pozdravio domaći biskup Ivan Milovan koji je istaknuo kako je to za sve vjernike Porečke i Pulske biskupije posebno svečan trenutak. "Jedinstveno je ovo misno slavlje: naša mjesna Crkva, sabrana u najvećem mogućem broju oko svog biskupa i svih svećenika, zahvaljuje Bogu za dar vjere, spominje se svoje 2000-godišnje povijesti – ovdje u Areni osobito je živ spomen mučenika – i obnavlja svoje opredjeljenje za Isusa Krista, rođenoga za nas prije 20 stoljeća – 'Zdravo Tijelo Isusovo, od Djevice porođeno!' – i uvijek s nama živoga u Euharistiji", rekao je biskup Milovan. Potom je apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj nadbiskup Giulio Einaudi svim okupljenim vjernicima prenio

USUSRET PROGLAŠENJU BLAŽENIM MIROSLAVA BULEŠIĆA

Arena - mjesto umiranja mnogih postalo je mjesto proslave kršćanskoga Boga



pozdrav i blagoslov Svetoga Oca. Svečanu misu predvodio je nuncij Einaudi, a propovijedao je biskup Milovan. U koncelebraciji su sudjelovali vojni ordinarij Juraj Jezerinac, gospičko-senjski biskup dr. Mile Bogović, umirovljeni zadarski nadbiskup Marijan Oblak, upravitelj Riječke nadbiskupije mons. dr. Ivan Šporčić, generalni vikar Krčke biskupije mons. Franjo Velčić, generalni vikar Vojnog ordinarijata mons. Joško Šantić te stotinjak svećenika. Na misi je bio nazočan i predstavnik Srpske pravoslavne crkve paroh perojski i pulski Danilo Ljubotina te predstavnici županijskih i gradskih vlasti, vojske i policije, prosvjete i kulture. Biskup Milovan je u svojoj propovijedi posebno govorio o Euharistiji koja je "u središtu stavlja Svetu godinu". U nastavku svoje propovijedi Biskup je podsjetio na mučenike koji su položili svoje živote za Krista, posebno spomenuvši sv. Germana, koji je podnio mučeništvo u blizini pulske Arene, te domaćega slugu Božjeg Miroslava Bulešića. Na kraju svoje propovijedi Biskup je pozvao da se u ljudima izgrađuju vrijednosti, poput smisla za rad i odgovornost, smisla za poštovanje i solidarnost, smisla za istinu u riječima, "manje rata, manje otrova, a više etike i tolerancije." I biti to što jesmo. Kršćanski je čuvati, a ne prodavati svoj vjerski i narodni identitet. Nikada nije bilo na čast odreći se sebe, svoje vjere ili jezika, svoga oca i majke – zbog novca, privilegija, napredovanja u službi", rekao je biskup Milovan. Pred kraj misnoga slavlja blagoslovljena je kamena ploča koju Crkva u Istri blagoslivila u godini Jubileja na trajan i nezaboravni spomen mučenika za Kristovu vjeru na prostorima Porečke i Pulskih biskupije. Ta će kamena ploča biti ugrađena u veliki kameni spomenik, postavljen ispred crkve Majke Božje na cesti Žminj – Svetvinčenat. (IKA)

Pula –osamnaest tisuća mladih na susretu Hrvatske katoličke mlađeži

Pula je toga 29. i 30. travnja 2006. bila prepluna vjernika iz svih krajeva Hrvatske, ali i susjedne Bosne i Hercegovine, Slovenije, Srbije i Crne Gore te hrvatskih katoličkih misija u Austriji, Njemačkoj i Švicarskoj. Bila je „preplavljena“ radošću, ushitom,

poletom, plesom i pjesmom mladih hodočasnika. Više od 18.000 mladih došlo je na *Susret hrvatske katoličke mlađeži*. Događaj takvog razmjera značajan je mladom čovjeku koji ima potrebu svoju intimu, prema tome i vjeru, iskazati u zajedništvu. Mladi na taj način svjedoče i prenose vršnjacima poruku evanđelja, što je ujedno i glavno nastojanje Crkve u radu s mladima. U uvodnom programu mladi su imali priliku čuti svjedočanstva Jelene Vuković, mlađe vjernice koja je rođena s invaliditetom, Renaea Medveška, glumca i redatelja, Line Červara, izbornika pobjedničke hrvatske rukometne reprezentacije, te Rafaela Dropulića, mladog glazbenika.

Himnom susreta »Kap jedna mala«, čijem su se pjevanju s oduševljenjem priključili i mladi u Areni, započelo je središnje misno slavlje proslave Susreta hrvatske katoličke mlađeži koje je predvodio predsjednik Hrvatske biskupske konferencije i zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić u zajedništvu s apostolskim nuncijem u Republici Hrvatskoj Franciscom Javierom Lozanom, biskupom domaćinom Ivanom Milovanom, hrvatskim nadbiskupima i biskupima te dvjestotinjak svećenika.

»Na ovome znakovitom mjestu u Areni, koja nam doziva u misli nestalu starorimsku civilizaciju, ovdje gdje je zabava jednih vodila u umiranje drugih, danas se nalazite vi, zajednica mladih koja vjeruje da je Krist pobjedio sva ljudska umiranja.« »Ono što je nekad bilo nezamislivo – da rimska arena postane mjestom proslave kršćanskoga Boga ljubavi i da se umjesto razjarenoga urlika svjetine po kamenim pločama i arkadama Arene razliježe hvalospjev 'Alezluja' koji najavljuje da Krista nema među mrtvima«, rekao je Kardinal.

Mlade je zatim pozvao na svetost te da se ne zadovolje ničim manjim od toga. Kao uzor svetosti Kardinal je mladima stavio bl. Ivana Merza, *mladoga istarskog svećenika Miroslava Bulešića, kojeg su*

1947. godine ubili komunisti, vjernika laika slugu Božjega Egidija Bulešića te slugu Božjega Petra Barbarića. »Otvorite srce i stalno osluškujte Božju volju. On najbolje zna što vam je najpotrebnejše i kojim vam je životnim stazama ići«, poručio je mladima kardinal Bozanić na misi u pulskoj Areni pozvavši ih na kraju da budu glasnici nade i boljega svijeta u ovome našem umornom vremenu. (IKA /GK)

Kiko Arguello s pet tisuća neokatekumena u pulskoj Areni

Više od pet tisuća neokatekumena okupilo se u nedjelju 31. lipnja 2007. u drevnoj pulskoj Areni na susretu na kojem su sudjelovali inicijatori Neokatekumenskog puta Kiko Arguello, Carmen Hernandez i don Mario Pezzi. Okupljene članove neokatekumenskih zajednica iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Makedonije, Srbije, Slovenije i Italije pozdravili su apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj Francisco Javier Lozano, riječki nadbiskup Ivan Devčić, krčki biskup Valter Župan te mješni biskup Ivan Milovan. U svojoj katehezi utemeljitelj Neokatekumenskog puta Kiko Arguello naglasio je kako će i danas, kao u prva kršćanska vremena, *kerygma* (navještaj Radosne vijesti) spasiti Europu i svijet od krize i posvemašnjeg moralnog rasula i besmisla u kojem se suvremeni čovjek našao jer više nije sposoban ljubiti. "Samo snaga Kristova Uskrsnuća može opet probuditi pravu ljubav u muževima i ženama našega doba. Riječ je o ljubavi u dimenziji križa, tj. ljubavi prema neprijateljima gdje 'neprijatelj' često može biti i naš bližnji", istaknuo je Arguello. Uteteljitelj Neokatekumenskog puta također je podsjetio da je u nedavnom susretu s papom Benediktom XVI. razgovarao o slanju velikog broja obitelji i svećenika iz neokatekumenskih zajednica u misiji "Ad Gentes" u područja Europe i Azije gdje nikada nije bilo Katoličke Crkve, a koja samo formalno pripadaju nekoj od biskupija. (IKA /GK)

Šećerna bolest tipa 2

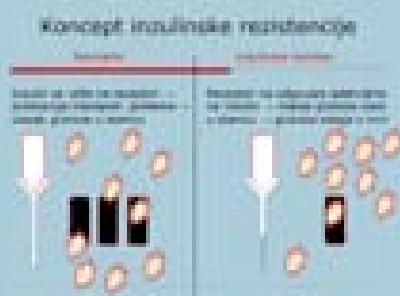
DANIELA FABRIS-VITKOVIĆ, DR. MED.

Šećerna bolest tip 2 najčešći je oblik šećerne bolesti i odnosi se na oko 90% od ukupnog broja oboljelih osoba. S obzirom na širenje šećerne bolesti, kako u svijetu, tako i kod nas, ona je jedan od najznačajnijih svjetskih zdravstvenih problema.

Javlja se kod genetički predisponiranih osoba (obiteljska pojavnost bolesti, spol, dob i etnicitet) koje su izložene nizu čimbenika okoliša (prekomjerna tjelesna težina, fizička neaktivnost, zapadnjački način života) koji omogućuju kliničku pojavu bolesti.

Tip 2 ŠB karakterizira **kronična hiperglikemija** s poremećajem metabolizma ugljikohidrata, masti i proteina. Ona je rezultat **nedovoljnog lučenja inzulina** iz beta stanica i/ili **rezistencije perifernog tkiva** na inzulin.

Inzulin je hormon koji luči beta stanicе Langerhansovih otočića gušterače. Da bi mogao djelovati, inzulin se veže za receptor na membrani stanice i time omogućava ulaz glukoze u stanicu. Služi kao ključ koji otvara vrata stanice. Ukoliko nema dovoljno inzulina, stanice ostaju "gladne", a višak glukoze zadržava se u cirkulaciji. **Inzulinska rezistencija** predstavlja neodgovarajući biološki odgovor na inzulin (rezistencija perifernog tkiva na inzulin koji se luči u dovoljno ili čak prekomjernoj količini). Ona je prediktor nastanka kardiovaskularnih bolesti.



Tip 2 ŠB **podmukla** je bolest. Kako je to „bolest koja ne боли“, od nastanka šećerne bolesti do trenutka kad se otkrije prođe 6 – 10 godina. U tom periodu glukoza koja se zadržava u krvnim žilama dovodi do oštećenja endotela krvnih žila i do razvoja kasnih komplikacija šećerne bolesti. Tako oko 20% novootkivenih bolesnika s tipom 2 ŠB ima već razvijene kasne komplikacije bolesti. To je i **progresivna** bolest, što znači da u trenutku kad se ona otkrije, već je oko 50% gušterače oštećeno i ne može proizvesti inzulin.

Da bismo sprječili ili barem usporili nastanak kasnih komplikacija šećerne bolesti, potrebno je šećernu bolest dobro liječiti. Ciljevi koje postavljamo pred bolesnike individualiziraju se ovisno o dobi bolesnika, njegovoj motivaciji za liječenje, duljini trajanja šećerne bolesti, prisutnim komplikacijama ili komorbiditetima (ostalim bolestima) te dostupnosti zdravstvene zaštite. Postignute ciljeve evaluiramo takozvanom „**glukotrijadom**“ – mjerjenjem glukoze **prije obroka, poslije obroka** te mjerjenjem glikoziliranog hemoglobina (**HbA1c**). Hemoglobin je sastavni dio crvenih krvnih zrnaca, tzv. eritrocita. Dok eritrociti putuju u krvi, jedan dio glukoze u krvi će se vezati na hemoglobinski dio eritrocita. Vezanje glukoze za hemoglobin normalna je pojava i mjeri se **postotkom HbA1c** ili postotkom glikoziliranog hemoglobina. Kad se jednom glukoza spoji s hemoglobinom, ostaje nepovratno vezana tijekom života eritrocita (obično oko 120 dana).

Razina HbA1c u bolesnika pokazuje kolika je **prosječna vrijednost glukoze** u krvi te kako je šećerna bolest kontrolirana u posljednja 2 – 3 mjeseca.

Temeljni su principi liječenja šećerne bolesti:

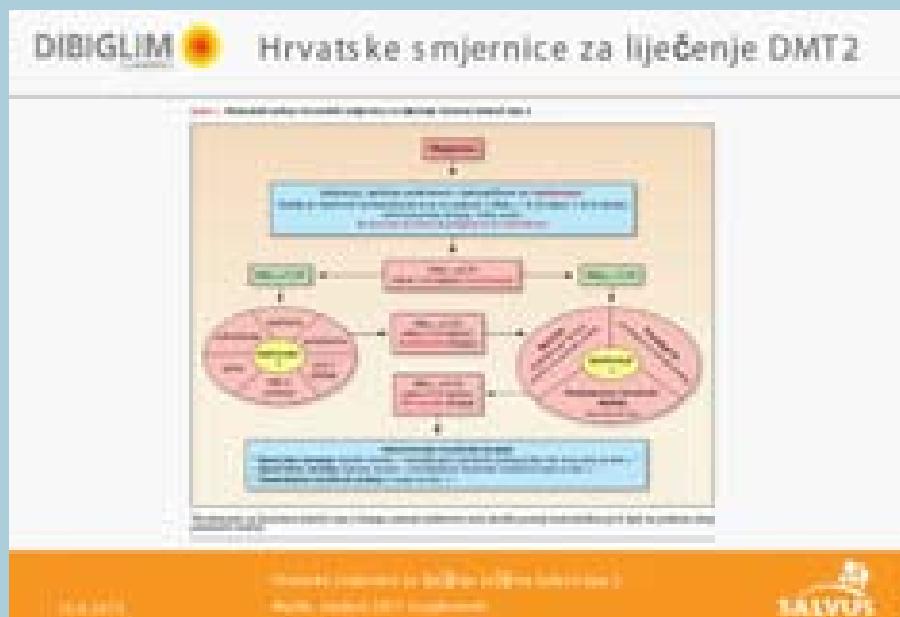
- **dijabetička dijeta** čija se kalorijska vrijednost određuje na osnovu težine i visine bolesnika te njegove fizičke aktivnosti
- **održavanje tjelesne težine** odnosno indeksa tjelesne mase što bliže normalnom
- odgovarajuća **fizička aktivnost** prilagođena dobi osobe i ostalim bolestima.

Ukoliko tim mjerama ne postignemo zadovoljavajuću regulaciju šećerne bolesti, onda se u terapiju uvode lijekovi – **oralni antidiabetici** (u monoterapiji ili u kombinaciji).

Ukoliko se gušterica iscrpila i ne može više lučiti inzulin ili ako oralnim antidiabeticima više ne možemo postići dobru regulaciju šećerne bolesti, liječenje nastavljamo inzulinskim preparatima (predmiješanim inzulinima 1, 2 ili 3 x dnevno, ili bazal-bolus terapijom brzodjelujućim inzulinom prije svakog obroka i dugodjelujućim inzulinom 1 – 2x dnevno).

Bolesnici mogu sami kod kuće kontrolirati glikemiju **glukometrom**. Samokontrolom evaluiraju vlastiti odgovor na terapiju, provjeravaju jesu li postignuti zadani glikemijski ciljevi, pravovremeno prilagođavaju terapijsku shemu i služe u motivaciji bolesnika. U praćenju liječenja potrebno je 2 – 4x godišnje mjeriti HbA1c, 1 – 2x godišnje kontrolirati nalaze bubrežne funkcije i masnoća u krvi. Svake dvije godine učiniti pregled okuliste i 24-satne albuminurije te prema kliničkom nalazu pregled neurologa i vaskularnog kirurga.

Zaključak: Šećerna bolest tipa 2 kronična je i progresivna bolest koju prema sadašnjim mogućnostima ne možemo izlječiti, ali ukoliko se pridržavamo temeljnih principa liječenja, redovito koristimo propisanu terapiju i redovito samokontroliramo glikemiju, bolest možemo dobro liječiti i izbjegći pojavu kasnih komplikacija koje mogu značajno smanjiti kvalitetu života bolesnika.



Jože: Čovik moj dragi, finalmente smo Jevropa.

Zvane: Tr smo, čo moj. Tridesetega pomajča smo zaspali kako Hrvati, a prvega žetvenjaka zbudili se kako Jevropjani, puri i ingordi.

Jože: Sad smo samo vno ča smo vajk bili. Po majku brkastu!

Zvane: Smo ča smo, ma da smo, nismo. A ko jušto pensamo da smo, forši i smo...

Jože: Ubračaš te beside kako ariju lelika ud helihoptera.

Zvane: Inšuma, tega dana dimboko u noć nazdravjalo se; pulitičari su –ča njin gre najboje za rukon, boje reći za jazikon - slagalo slatke beside, a praskali su i vatrometi huje nego da je noć Šilvestrova.

Jože: Brižna nan pamet di se sve zgore šoldi ča hi ud svih nas poberu.

Zvane: Ma su ben prokulali vrći fiškalne kase...

Jože: Ko jušto ćeš, jenomalo reda mora biti. Mi se pra da su dobro učinili ča nisu vrgli fiškalne kase za artizane i vne ki prodaju svoje plode, žir, frute...

Zvane: Ćeš- neš, naš čovik će se vajk snajti.

Jože: Viš, čo moj! To će reći biti brz i šegav: naši meštari zidari su prid malo uzidali istrijanski kažun u Ingleškoj. Da se zna da nisu samo oni u Jevropi zidali suhe zide, nego smo i mi prid mijare lit bili napro naprid s hartami.

Zvane: Samo da sad štabelo i pametno započmemo tu novu partidu.

Jože: I nemojmo zabiti Istri vajk dati i zadržati hrvatski timbro. Ne niče foze multi-muti, nego da znamo ča smo bili, ča smo i ča triba da ustane nemo, ko čemo da ti timbro ustane u srcu trd kako uklešen u kamik.

Zvane: Je bija reka jedan napro studijan čovik – ‘Narod prez nardnosti je tilo prez kosti!’

Jože: Polak tega ču ti povidati jenu lipu. Vnuk me je pozva u Roč na finale ovolitnje Male glagoljaške akademije., ‘Vita, vita! Štampa naša gori gre’, zvikli su na svi glas mali glagoljaši na finitku dvajsetprve akademije ‘Juri Žakan’ ča je odražana početkon žetvenjaka. Učinjen je tako most, vrzmoreći, zmrež davne davnine i današnjega vrimena, jušto u ten litu ki je spomin na 530 lit ud štampanja prvega hrvackega libra. Sad kad smo Jevropa, kako ča smo i vnutbot bili, i imali svoj libar zajno u vrimenu Guttenberga, imamo se s čin dičiti

Zvane: Da se ne zabi. Vaja se vajk domišjati. Po glagolici, ten staren hrvacken pismu, čemo moći – ko bude voje i razuma – čuvati kus svojega, kako bi se študijano reklo, identiteta.

Jože: Triba sačuvati i čuda drugih naših vridnosti i posebnosti.

Zvane: Daj Bože i Divica Marija ud čigove krune je Europa posudila dvanajst zvizd.

Jože: Ud tvojih ust u Bojže uši!

Zvane: Gremo ča delati, kumpare moj!

Jože: A pojmo, kumpare!



FABIJAN VERAJE

MIROSLAV BULEŠIĆ

SVEĆENIK I MUČENIK

ZNAKOVITI LIK

MODERNE POVIJESTI ISTRE

Izdaje

Biskupija Porečka i Pulská

Poreč, 2013.

Prigodom beatifikacije mladog svećenika Miroslava Bulešića, ubijenog iz mržnje na vjeru u Lanišću (u Istri) 24. kolovoza 1947. donosimo ovdje kritičku i dokumentiranu studiju (*Positio super martyrio*) na temelju koje se Kongregacija za kauze svetih izjasnila o njegovu mučeništvu. Studija je djelo mons. Fabijana Veraje, bivšeg dotajnika Kongregacije za kauze svetih, koji je slične studije priredio i u kauzama Bartola Longa, Nielsa Stensena, Petra Friedhofena i Ivana Merza, koji su svi već ubrojeni među blaženike.

FABIJAN VERAJE



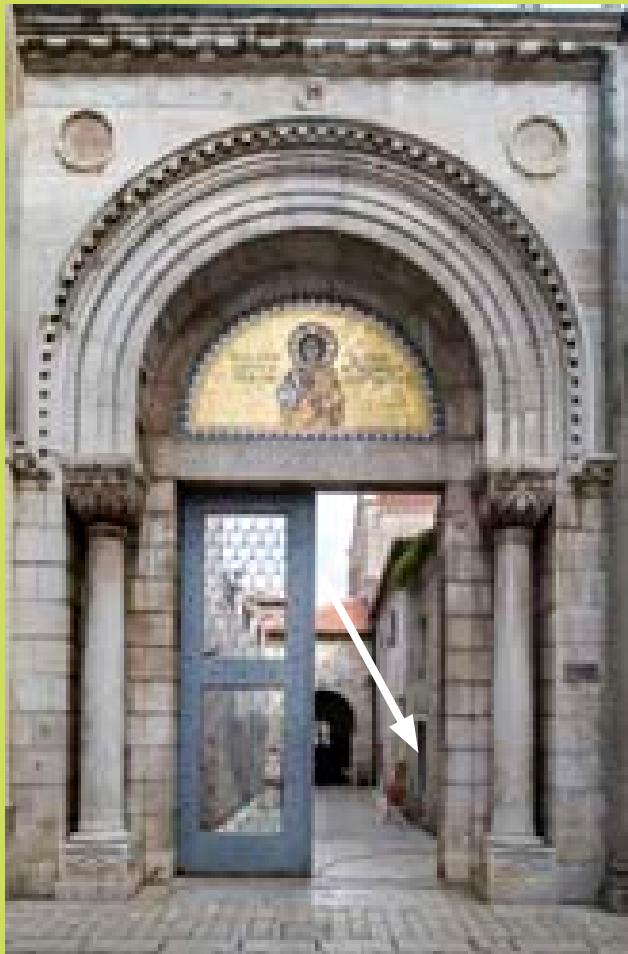
MIROSLAV BULEŠIĆ

SVEĆENIK I MUČENIK
ZNAKOVITI LIK
MODERNE POVIJESTI ISTRE

ZA POTREBITE

Povodom smrti vlč. Petra Pahovića, umjesto cvijeća, na žiro-račun Caritasa Porečke i Pulsko biskupije uplaćeno je 1400 kn. Najiskrenije zahvaljujemo svima, a uplaćena sredstva bit će uplaćena obitelji ma u potrebi.

CARITAS BISKUPIJE POREČ-PULA



Izdavačko poduzeće „JOSIP TURČINOVIĆ“ d.o.o. Pazin otvorilo je novu prodavaonicu u POREČU!

Posjetite nas na ulazu u Eufrazijevu baziliku!

Adresa: Eufrazijeva 22, 52440 Poreč
Tel. 052-451-784

Iz ponude izdvajamo:

- krsne haljinice, šalove (za krštenje i krizmu odraslih)
- uspomene na sakramente (krštenje, prvu pričest, krizmu, vjenčanje)
- krsne svijeće, parafinske i voštane svijeće, svijeće na tekući vosak i vosak, svijećnjake
- kolar-košulje, misno vino, ampulice, hostije
- križeve, krunice, kipove, uokvirene slike, tamjan i tamjanice
- velik izbor knjiga.

Izdavačka kuća JOSIP TURČINOVIĆ d.o.o., Pazin, narudžbe tel. 052/ 624 342

Prodavaonice:

PAZIN, A. Kalca 2, tel. 052/ 621 082

PULA, Danteov trg 1, tel. 052/ 216 498



GRATIS
od fundamenta do krova



www.gratis.hr

Gratis d.o.o. Ivetići 76/c, Istra, HR-52444 Tinjan www.gratis.hr

IVETIĆI - TINJAN

T +385 52 626 070, 626 080
F +385 52 626 239
E zarko.ivetic@gratis.hr

ROVINJ - GRIPOLE B.B.

T +385 52 830 052, 814 095
F +385 52 812 537
E milan.ivetic@gratis.hr